[Gísla saga Súrssonar]:
Saga eller fortælling om Gisle Suurssøn og Syrdølerne.

Christiania 1845.

Sagaer eller Fortællinger

om

Nordmænds og Islænderes Bedrifter i Oldtiden.

Oversatte fra det gamle norske Sprog

af

P. A. Munch.

I. Gisle Suurssøns Saga.

Christiania.
Forlagt af Johan Dahl.
1845.

Uagtet Saga-Literaturen i Norge maaskee ligesaameget som paa Island selv og mere end i noget andet Land egner sig til Folkelæsning, har den dog hidtil hos os været for lidet kjendt og udbredt, da de faa Oversættelser, som Tid til anden ere udgivne, deels have været for kostbare og lidet tilgængelige for Almeenheden, deels ogsaa for en Deel ere affattede paa en Maade som viser at de ei kunne have været beregnede paa Læsere af alle Folkeklasser. For om muligt at afhjælpe dette Savn eller idetmindste at gjøre et Forsøg paa at vække Interessen for denne isandhed nationale Literatur, begynder jeg herved at udgive en Række Saga-Oversættelser, der vel tilsammen skulle udgjøre eet eller flere Bind, men dog ogsaa for billig Priis kunne erholdes enkeltviis. Jeg har bestræbt mig for at levere Oversættelsen saa tro og derhos fattelig for norske Læsere, som muligt; med dette Maal for Øie har jeg endog somoftest kunnet gaae Texten nærmere og følge den bogstaveligere end det maaskee ellers kunde have ladet sig gjøre. Jeg har endog gjort mig det til en Regel at bibeholde flere Udtryk og Talemaader, der endnu ikke have vundet Borgerret i vort almindelige Skriftsprog, men hyppigen forekomme i Talesproget og forstaaes over det hele Land. Paa enkelte Steder har jeg mere holdt mig til Textens Aand og virkelige Betydning end til dens blotte Ord, og i det Hele taget anseet mig berettiget til at gjøre smaa Forandringer, hvor deels Sammenhængen, deels Sammenligning med andre Sagaer øiensynligen viiste at der i den benyttede Text maatte være en Feil; men saadanne Steder ere dog ikke hyppige, og forekomme mestendeels kun i de Sagaer, der enten blot forefindes i Haandskrift, eller i gamle og daarlige Udgaver. De nyere Udgaver ere fordetmeste forsynede med forskjellige Læsemaader og andre Hjelpemidler, hvorved man i Tvivlstilfælde let kan udfinde det Rette uden at maatte anstille nogen Gisning. Hvor Et og Andet kunde trænge til nærmere Forklaring, har jeg korteligen meddeelt en saadan deels i Anmerkninger nedenunder, deels i smaa Klammere indeni Texten, dog kjendelige

Saga eller Fortælling

om

Gisle Suursson og Syrdølerne,

oversat fra det ældre norske Sprog

af

P. A. Munch.

Christiania.
Forlagt af Johan Dahl.
1845.

Fortale.

Den Saga, som her meddeles i Oversættelse, er en af de gamle islandske Fortællinger, der handle om de saakaldte Skovmænd, det er Mænd, som formedelst begangne Drab bleve dømte fredløse, saaat Enhver, der vilde, kunde dræbe dem. Enkelte saadanne Mænd kunde ved personlig Tapperhed, Klogskab, og opoffrende Venners Bistand, holde sig meget længe, uden at det lykkedes deres Fjender at faae Bugt med dem, og slige forfulgte Mænds mangehaande Farer og Kampe, deres Omflakken, deres eensomme Liv, deres øvrige Gjenvordigheder og deres Venners og Paarørendes Opoffrelser maatte fremfor meget andet egne sig til at erindres og fortælles. Flere af disse Beretninger ere derfor blevne opbevarede. Ofte, som det var Tilfælde med Helten i denne Saga, var Fredløshedsstraffen ikke engang fortjent, og den Deeltagelse vi føle, for ham, er derfor saameget større; thi det Drab, hvorfor han dømtes, var, saa slemt det end kan synes, efter de Tiders Begreber ikke alene undskyldeligt, men endog at ansee som noget, hans Ære og Samvittighed fordrede. Af særdeles Interesse maa denne Fortælling være for os Nordmænd, thi Helten, Gisle Suursson, kan med fuld Ret kaldes vor Landsmand; han kom ud til Island, da han allerede var voxen, og dræbtes endnu i sine bedste Aar.

Fortællingen selv synes, efter Sproget at dømme, at være optegnet omtrent i Begyndelsen af det 13de Aarhundrede. Troværdigheden af dens Hovedberetning er aabenbar, thi baade stemmer den meget vel med andre, aldeles paalidelige Sagaer, hvor enkelte af de samme Begivenheder fortælles, saasom Dyrbyggasaga og Landnamsbogen (der handler om Islands Bebyggelse), og desuden angaaer den Personer, fra hvem Islands fornemste Historieskrivere og Sagnsamlere nedstammede. Saaledes var Eiolf Thordssøn i Otraadal, Eisle's Forfølger og Drabsmand, en Tipoldefader af den bekjendte Are Thorgilssøn hin Frode, Islands ældste Historieskriver. Are var opfostret hos sin Farfader Geller Thorkellssøn, og var allerede 13 Aar, da denne døde: af ham kunde han derfor nøie erfare, hvad hans Bedstefader Eiolf, der levede endnu efter Aaret 1000 *), vist ofte havde fortalt. Fra Thorgrim Thorsteinssøns og Thordiis Suursdatters Søn Snorre Gode nedstammede Sturlungerne, eller Snorre Sturlesøns Slægt, og Snorre Godes Datter Thurid den Spake, som sikkert vidste god Besked om disse Begivenheder, er en af dem, paa hvis Vidnesbyrd om andre Sager Are paaberaaber sig; han siger, at hun baade vidste Besked om mange Ting og var overmaade sanddru. Beretninger, der saaledes nærmest tilhøre Islands mest anseede og mest dannede

---

*) De Trolddomskunster, som omtales, kunne meget vel have været øvede, uden at man behøver at tilskrive dem den Virkning, Sagaen tillægger dem.

**) Han blev døbt i sin Alderdom, fortæller Are, og Christendommen indførtes paa Island Aar 1000.

Familier, maa man nødvendigviis ansee for troværdige. Endogsaa Spydet Graasida, hvormed Thorgrim blev dræbt, nedarvedes i Ætten; med dette Spyd forsvarede Sturla Sighvatssøn (Snorre Sturlesøns Brodersøn) sig, da han blev overfaldt og dræbt af Gissur Thorvaldssøn 1238 *), og dette Arvestykke har dog vel neppe kunnet opbevares i Ætten, uden at det ofte har været fremtaget, og de mærkelige Erindringer, som knyttede sig dertil, have været omhandlede. Paa de faa Steder, hvor Gisles Saga afviger fra Landnamsbogen, synes endog den første at have Ret. Saaledes fortælles der i Cap. 4, at Bjartmar i Arnarfjord var gift med Thurid, en Datter af Rafn Dyresøn, hvis Fader Dyre allerførst bosatte sig i Dyrafjord; ligesaa, at Vestein Vesteinssøn var gift med en vis Gunhild. Efter Landnamsbogen var Vestein derimod gift med Thurid Rafnsdatter. Dette kan ikke forholde sig saaledes, thi Bjartmar var efter Landnamsbogen allerede født førend hans Fader Aan kom til Island; Aan kom Aaret efter at en anden Nybygger, Ørn, var kommen, og denne drog, heder det udtrykkeligt, fra Rogaland, fordi Harald Haarfagre blev saa mægtig der; det maa altsaa have været strax efter Slaget ved Hafursfjorden, og Aans Ankomst til Island kan derfor omtrent regnes til 875; Bjartmar er vel født omtrent 870. Senere kan det heller ikke have været, naar hans Dattersøn Vestein allerede forlængst var gift i 962 eller 963, thi det var Aaret før Thorgrims Drab, og dette henføres af de gamle Annaler eller Tidsregningslister til 963. Men Dyre, Thurids Farfader, drog ifølge Land=

---

*) See Sturlungasaga, den trykte Udgave, I B. II D. Side 221.

namsbogen fra Søndmøre efter Ragnvald Jarls Tilskyndelse, altsaa i den første Deel af Harald Haarfagres Regjeringstid; da han ved Reisen allerede, som det heder, var en anseet Mand, kan han ei længer have været ganske ung, og hans Søn Rafn er derfor maaskee fød 860, ja tidligere. Rafns Datter Thurid bliver derfor i det høieste 15 Aar yngre end Bjartmar, og umulig kan hun have været samtidig med Vestein Vesteinssøn, der efter Ovenstaaende maa have været fød omtrent 920.

Derimod kan man ikke i alle Dele fæste saamegen Lid til de allerførste Beretninger om Brødrene Gisles og Thorkells Hændelser i Norge før Flytningen til Island. Alt dette viser sig kun at være dunkle Sagn, og ikke engang Steds-Navnene lade sig nu gjenkjende. Dog kan det vel være, at disse Navne i senere Afskrifter ere blevne forvanskede, og at de oprindeligen have været anderledes skrevne. Imidlertid søger man nu forgjeves nogen Fjord ved Navn Ervibul eller nogen Dal ved Navn Svinadal paa Nordmøre. Skulde man her vove nogen Gjetning, maatte det være den, at Afskriverne kanskee have læst Suinadal eller Swinadal istedetfor Surnadal eller Swrnadal*), det vil sige i istedetfor r, noget som let kan have fundet Sted, og at Dalen saaledes er ingen anden end Surendalen; antages dette, faaer man og en bedre Grund til at Thorbjørn kaldtes Suur, og hans Sønner Syrdølerne, end den, at han skulde have forsvaret sig med Syren. Det var ikke ualmindeligt, at enkelte Slægter fik Navn efter den Bygd i Norge, hvor de oprindeligen hørte hjemme; saaledes er der endnu den Dag i

*) I Oldskrifterne brugtes nemlig u og w ofte istedetfor v.

Dag en Gaard paa Island, som heder Gaulverjabø, eller Gaulværingernes Gaard, fordi de, der bebyggede den, kom fra Gaule Søndfjord. Forresten vil jeg ikke negte, at der hverken til Granaskeid, Stokke eller Saxa findes noget tilsvarende Navn nu for Tiden i Surendal, men Navnene kunne ogsaa i den lange Tid have undergaaet mange Forandringer. Fridarø er maaskee Frædø, og Osunder-Øerne maaskee Jæsingen eller Gjæsingen vestenfor Smølen.

Tiden, da disse Begivenheder foregik, er tildeels allerede antydet i den ovenstaaende Slægtberegning. Annalerne sætte, som sagt, Thorgrims Drab til 963. Strax efter blev Snorre Gode født *). Dyrbyggjasaga fortæller, at Snorre var 13 Aar gammel, da han tiltraadte sin Udenlandsreise; det var altsaa 977; han tilbragte Vintren og næste Sommer i Norge, og drog hjem til Island om Høsten 978; i Begyndelsen af Vintren samme Aar var det at Eiolf kom til Helgafell for at berette Gisles Drab; dette forefaldt altsaa sidste Sommernat, maaskee 20de October 978. — Om de i Sagaen forekommende mærkelige Personer ere paa de Steder, hvor de forekomme, de nødvendige Oplysninger meddeelte i Anmærkningerne. Det er ellers ikke upassende, her at anføre, hvad der i Slutningen af Dyrbyggja-Saga fortælles: »Snorre Gode blev begravet ved

*) Dette stemmer med, hvad der berettes i Fortalen til Snorre Sturlesøns Kongesagaer, at Snorre Gode var ikke fuldt 35 Aar, da Christendommen kom til Island. Dette var nemlig i Aarene 998 og 999, da Thangbrand Prest opholdt sig der, og dette giver netop som Snorres Fødselsaar 963 eller 964.

„den Kirke, han havde ladet opføre, men da Kirken flyttedes, „bleve hans Been optagne og førte ned til det Sted, hvor den „nu staaer. Nærværende herved var Gudny Bødvarsdatter, „Sturlesønnernes Moder; og Thord Sturlasøn (Fader til Histo„rieskriveren Sturla Thordssøn) beretter, at hans Been vare „som en Mands af Middelstørrelse, ikke store. Ved samme „Leilighed bleve og Børk den Digres, hans Farbroders, Been „optagne; de vare meget store; fremdeles optoges hans Moder „Thordiis, Thorbjørn Suurs Datters, Been, og fortæller Gud„ny at de vare som en liden Kvindes Been, og saa sorte, som „om de vare svedne. Alle disse Been bleve nedgravede der, „hvor Kirken nu staaer".

Egnen, hvor denne Sagas Begivenheder forefaldt, er i den nordvestligste Deel af Island, paa den store Halvø, der stikker frem mellem Hrutafjord og Breidefjord, og er indskaaren af mange dybe Fjorde. Den største af disse er Isafjord, søndenfor den er den mindre Sugandafjord, saa Anundsfjord, Dyrafjord, Arnarfjord eller Ørnsfjord, Taalknafjord og Patreksfjord: denne er den sydligste, thi søndenfor, paa den anden Side af Bjargtangen, begynder Breidefjorden og Bardastrand. Haukadal ligger paa Sydsiden af Dyrafjord, temmelig langt ud mod dens Munding. Arnarfjord deler sig i to Arme, af hvilke den sydligste kaldes Geirthjofsfjord. De øvrige geographiske Oplysninger ere meddeelte i Anmerkningerne.

Jeg vil endelig ikke undlade at tilføie at Oversættelsen er forfattet efter den eneste trykte Udgave, som findes af denne Saga, nemlig i Bjørn Markussøns mindre Sagasamling, Holum 1756, Side 127—180. Denne Udgave er vel langtfra at kunne kaldes god, men dog fuldkommen brugbar som Text til en Oversættelse.

1. Det er Begyndelsen paa denne Fortælling, at Kong Haakon Adelsteensfostre raadede for Norge *). Imod Slutningen af hans Regjeringstid var der en Mand ved Navn Thorkell med Tilnavnet Skjærs-Auke; han boede i Svinadal, var Herser af Værdighed og havde en Kone ved Navn Jisgjerd. De havde tre Sønner, Are, Gisle og Thorbjørn; denne var den yngste. Alle tre voxede op hjemme hos Forældrene.

Der var en Mand ved Navn Jse; han boede i den Fjord paa Nordmøre som heder Ervibul; hans Kone hed Ingegerd og hans Datter Ingeborg. Are, Thorkels Søn friede til hende, og fik hende til Egte med stor Medgift. Koll hed en Træl, som fulgte med hende.

Der var en Mand ved Navn Bjørn Hyn, han var en Berserk, drog rundt om i Landene og æskede Mænd til Holmgang, naar de ei vilde lystre hans Villje. En Vinter kom han til Thorkell Skjærsauke, hvis Søn Are dengang raadede for Gaarden. Bjørn satte Are tvende Vilkaar, enten han vilde slaaes med ham paa en Holme, der ligger i Svinadal og heder Stoksholmen, eller overlade ham sin Kone. Han svarede strax, at han langt heller

*) Haakons Regjering falder mellem 934 og 960.

vilde slaaes, end at baade han og hans Kone skulde doie Skjændsel. Efter tre Nætters Frist skulde de modes. Holmstevnen kom, og de sloges med hinanden. Enden blev, at Are faldt, og Bjorn meente nu at han havde stredet sig baade til Landeiendom og Kone. Men Gisle siger at han heller vil lade sit Liv end at dette skal have Fremgang, og paastaaer at han vil gaae paa Holm med Bjorn. Da sagde Ingeborg: „Ikke blev jeg gift med Are for den Sags Skyld, at jeg jo heller vilde have faaet dig. Min Træl Koll eier et Sverd der heder Graasida; dette skal du bede ham laane dig, thi dette Sverd har det ved sig, at den, som bærer det i Kamp, altid vinder Seier.“ Gisle bad Trællen om Sverdet. Denne vilde nodig laane det bort, men endelig blev det saa. Siden lavede Gisle sig til Holmgangen, og de sloges med hinanden; det gik nu saaledes at Bjorn faldt, og Gisle tyktes at have vundet en stor Seier. Der fortælles at han derefter friede til Ingeborg, da han ei vilde lade en saa god Kone gaae ud af Ætten; han fik hende og blev en mægtig Mand. Strax efter dode hans Fader. Trællen forlangte nu sit Sverd tilbage, men Gisle vilde ei give Slip paa det, og bod ham Betaling derfor. Trællen vil ikke hore om andet end at faae Sverdet, og faaer det dog ikke. Dette liker han ilde, og hugger til Gisle: det var et stort Saar. Gisle hugger igjen med Graasida i Trællens Hoved saa stærkt at Graasida gik istykker, men Hjærneskallen knustes. Dette blev begges Dod.

2. Nu tog Thorbjorn ved alt det Gods, hans Fader og Brodre havde eiet. Han boede paa Stokke i Svinadal, og fik en Kone som hed Thora. Deres Born vare Datteren Thordiis, hun var ældst, dernæst Sonnerne Thorkell, Gisle og Are, han var den yngste. De voxede allesammen op hjemme paa Gaarden,

og fagrere Mænd fandtes ikke der i Nabolaget. Are blev siden sat til Opfostring hos sin Morbroder Styrkaar.

Baard hed en Mand, som boede der i Svinadal; han var en ung Mand og havde nylig taget ved sin Modrene- og Fædrene-Arv. En anden Mand, der ligeledes boede i Svinadal, paa Gaarden Hella, hed Kolbjørn, han havde ogsaa nylig taget ved sin Fædrenearv.

Folk snakkede om at Baard søgte at forføre Thordiis. Dette tog Thorbjorn sig nær og sagde at hvis Are var hjemme, vilde det nok ikke see godt ud, men Baard sagde: „uvægtigt er Umyndigs Ord." Han og Thorkell vare gode Venner, men Gisle syntes ikke om ham, og deres Samtaler vare uvenskabelige. En Gang gav Gisle sig i Følge med sin Broder Thorkell og Baard, og da han var kommen halvveis til Granaskeid, saa hed Baards Gaard, hug han Baard Banehug. Da blev Thorkell vred, og sagde at Gisle havde handlet ilde. Gisle bad sin Broder stille sig tilfreds; „lad os bytte Sverd", siger han, „behold du det som bider bedst"; og gav sig til at spøge med ham. Thorkell gav sig da og tilfreds, og satte sig ned hos Baard, men Gisle gik hjem og fortalte sin Fader hvad der var skeet. Denne syntes godt derom. Aldrig blev det siden saa godt mellem de to Brodre, som før, og heller ikke var Thorkell fornøiet med Vaabenbyttet. Han vilde ikke længer være hjemme, og begav sig til Holmgange-Skegge paa Øen Saxa, han var nær skyldt til Baard. Thorkell eggede ham til at hevne denne og gifte sig med Thordiis, hans Syster. De droge nu, i Alt 20 tilsammen, til Stokke, og da de kom paa Gaarden, anholdt Skegge om Svogerskab med Thorbjorn, og Giftermaal med hans Datter. Thorbjorn vilde ikke lade ham faae hende. Da blev der snakket om, at Kolbjorn var

i Forstaaelse med Thordiis, og syntes Skegge at kunne skjønne at han voldte Afslaget. Derfor begav han sig til Kolbjorn og bød ham ud til Holmgang paa Øen Saxa. Kolbjorn lovede at komme, og sagde at han ei var værd at faae Thordiis, hvis han ei torde slaaes med Skegge.

Skegge oppebiede Holmstevnen selv 12te. Gisle gik nu til Kolbjorn og spurgte hvorledes han vilde komme ud af den Sag at vove sig i Holmgang med Skegge. „Jeg er bange for at jeg ikke kan komme ud af at stride med ham", siger Kolbjorn. „Du taler som en Usling", siger Gisle, „og skjønt du nu bliver til Spot og Spee, skal jeg dog gaae i dit Sted". Altsaa drog Gisle selv 12te til Øen. Skegge kom, og fremsagde Holmgangsloven, men Kolbjorn saa man ikke til, ligesaalidet som nogen anden paa hans Vegne. Skegge havde en Smed ved Navn Ræv, ham bad han gjøre Menneskelignelser efter Gisle og Kolbjorn, og stille dem op bagenfor hinanden, forat de altid kunde staae der til deres Skjændsel. Dette hørte Gisle i Skoven og svarede: „Dine Huuskarle kunne nok have andet nødvendigere at bestille, og her seer du En, som ei er bange for at stride med dig". Nu gaae de paa Holm og stride. Skegges Sverd hed Gunn-Loge (Kamp-Luen). Som han hug med det, lød det høit deri; han sagde:

Lød Gunn-Loge,
Lystigt blev paa Saxa.

Gisle hugg imod med et Huggespyd, saa det tog Foden af paa Skegge; han sagde:

Der faldt Foden
fra Læggen paa Skegge.

Skegge løste sig af Holmen, *) og gik siden med Træfod. Thorkell drog nu hjem med sin Broder, og var der nu godt Frændskab mellem dem.

3. Skegge havde to Sønner, Einar og Arne, der boede paa Flydrenes **) nordenfor Throndhjem. Om Høsten samlede de Folkehjælp, og droge om Vaaren til Svinadal. De bøde Kolbjørn trende Vilkaar, enten at følge med dem og brænde Thorbjørn og hans Sønner inde, eller strax miste Livet Kolbjørn valgte at følge med dem. De vare da tilsammen 60 Mand. Ved Nattetid kom de til Stokke og bære Ild paa Husene. Thorbjørn, hans Sønner og Datter vare tilsammen i een Stue, men i det samme Huus stode to Kar med Syre (Kjeldermelk); deri dyppede de et Par Bukkeskind, og søgte dermed at slukke Ilden, hvilket ogsaa lykkedes dem tre Gange: da fik Gisle brudt Væggen ned, saaat ti i Alt kom ud og fulgte Røgen til Fjælds; tolv Mennesker brandt inde, men Skegges Sønner troede at allesammen vare indebrændte. Gisle, hans Fader og øvrige Følge droge afsted lige til Fridarø, ***) hvor de skaffede sig Folkehjælp, saaat de tilsammen udgjorde 40 Mand, kom uforvarende over Kolbjørn, og brændte ham inde selv tolvte. Derpaa solgte de sine Landeiendomme og kjøbte Skib, gik ombord i Alt 60 Mennesker, og droge med Alt sit, først til de Øer som hede Øsunder, der ligge ud til Havs. Derfra droge de paa tvende Baade, i Alt 40 Mand,

*) Efter de saakaldte Holmgangelove skulde den, som først blev saaret, ansees som overvunden, og løse sig fra Holmen med 5 Mark.

**) Maaskee ved Fljod, nu Flø i Skatvold Sogn.

***) Maaskee Frædø, see Fortalen.

til Flydrenes, hvor de fik høre at Skegges Sønner just vare reiste afsted, ni i Følge forat indkræve Landskyld. Gisle og hans Følge skyndte sig at møde dem, og dræbte dem alle, siden gik de til Gaarden, hvor de toge meget Gods. Derpaa hug Gisle ogsaa Hovedet af Holmgange-Skegge.

4. Siden gaae de igjen ombord paa Skibet, seile til Havs, ere ude i 50 Dage, og komme af Havet vester i Dyrafjord ved den søndre Strand i et Oos, som heder Haukedals-Oos. Der vare to Mænd, som begge hedte Thorkell, de boede hver paa sin Strand, Thorkell Eriksson paa den søndre Strand ved Saure i Kjeldedal, Thorkell den Rige, (Søn af Thord Vikingsøn) *) paa den nordre Strand, i Alvidra. Thorkell var den første blandt Egnens anseelige Mænd, der drog ud til Skibet og hilste paa Thorbjorn Suur: saaledes kaldtes han nemlig fordi han værgede sig med Syren. Paa den Tid vare alle Landstrækninger optagne, langs begge Strandsider. Thorbjorn Suur maatte derfor kjøbe sig Land paa Sørstranden, paa Sæbool i Haukedal, her satte Gisle en Gaard op og der boede de siden.

En Mand ved Navn Bjartmar boede inde i Botnen i Arnarfjord (Ørnsfjord); hans Kone hed Thurid, Datter af Rafn, som var en Søn af den Dyre, der optog Dyrafjord. Deres Børn vare Hilde, hun var ældst, Helge, Sigurd og Vestgeir. En Østmand (ɔ: Nordmand) ved Navn Vestein, der kom ud til Island ved Landnamstiden, og opholdt sig hos Bjartmar, blev gift med hans Datter Hilde og fik snart to Børn, Datteren Aude og Sønnen Vestein. [Vestein Østmand var en Søn af Vegeir,

*) Thord skal have været en Søn af Harald Haarfagre.

en Broder af Vebjorn Sogne-Kæmpe, *) Bjartmar var en Son af Aan Raudfeld, Son af Orvarodd, Son af Grim Loddenkind, Son af Ketil Hæng, Son af Halbjorn Halvtrold]. Vestein Vesteinsson blev en dygtig Far-Mand; men paa den Tid, da disse Begivenheder, vi nu fortælle, gik for sig, var han dog bosat under Hesten (et Fjæld) i Aunudsfjord. Hans Kone hed Gunhild og hans Sonner hedte Berg og Helge.

Noget efter dode Thorbjorn Suur, saa og hans Kone; de bleve hanglagte, men Gisle og Thorkell toge ved Gaarden.

5. En Mand ved Navn Thorbjorn Sælagnuup boede i Taalknafjord ved Kringandafell; hans Kone hed Thordiis, og deres Datter Asgjerd: til hende friede Thorkell Suursson og fik hende. Gisle Suursson egtede Aude Vesteinsdatter, Vesteins Syster: begge Par boede nu tilsammen i Haukedal. En Vaar skulde Thorkell den Rige for til Thorsnes Thing, og Suurs-Sonnerne fulgte med ham. Paa Thorsnes boede dengang Thorstein Thorskabiit; **) hans Born vare Thordiis,

---

*) Vebjørn Sognekæmpe var en Søn af Geir, en fornem Mand i Sogn, der var en ivrig Blotmand og Tilbeder af Guderne, hvorfor han kaldes Vegeir (Helligdoms-Geir). Alle hans mange Børn, havde dette Tillæg „Ve" foran sine Navne, neml. Vebjørn, Vestein, Vedorm, Vemund, Vegest, Veørn og Vedis.

**) Thorstein Thorskabiit var en særdeles mægtig Mand, Søn af Thorolf Mostrarskegg, der boede paa Øen Moster i Søndhordeland, hvor han havde et stort Hov eller Tempel, og især offrede til Thor. Da Harald Haarfagre blev ham for mægtig, flyttede han til Island, tog Tømmeret af Templet, Gudebillederne samt noget af Jorden under Thors Billede med sig, og opbyggede Templet igjen, aldeles ligesom før, paa et Nes paa Sydsiden af Breidefjorden, hvilket han kaldte

Thorgrim og Bork den digre. Thorkell udrettede sine Sager paa Thinget, og da dette var sluttet, indbod Thorstein Thorskabiit saavel Thorkell som Snursfonnerne til sig. Siden, da de skiltes ad, gav han dem gode Gaver, og de indbode da igjen Thorsteinssonnerne vester til sig, næste Vaar til Althingstid. Derpaa droge de hjem. Næste Vaar droge Thorsteinssonnerne med Folge, i Alt 12, til Hulso=Thing, hvor de og traf Snurssonnerne, som strax bade Thorsteinssonnerne hjem til sig fra Thinget, dog saaledes at de forst skulde være i Gjestebud hjemme hos Thorkell den rige. Da de havde været der, droge de til Snurssonnerne, som gjorde et godt Gilde for dem. Thorgrim finder Thordiis, begge Brodrenes Syster, saa vakker at han frier til hende. Strax blev hun ham fæstet, Bryllup blev holdt, og hun fik i Hjemmegift Gaarden Sobool. Did vester flyttede nu Thorgrim, men Bork blev tilbage paa Thorsnes, og med ham deres Syster, ligesaa Saka=Stein, Thorodd, o. fl. Nu boer altsaa Thorgrim paa Sobool, men Snurssonnerne flytte til Hool og reise der op en god Gaard. Hool og Sobool ligge Gaard i Gaard. Mellem Folkene paa begge Steder er godt Venskab. Thorgrim har Godord, *) og er begge Brodrene til stor Stotte. Til eet af Vaarthingene drage de tilsammen, 40 Mand stærke, alle i farvede Klæder; i det Folge var ogsaa Vestein, Gisles Svoger, og alle Syrdolerne.

6. En Mand ved Navn Gest Oddleifsson **) var i

Thorsnes og hvor han bosatte sig. Templet blev meget anseet, og her indrettedes tillige et Thingsted for Fjerdingen.

*) Godord er det Embede at være Gode, det vil sige Herredshovding og Offringsforstander.

**) Gest Oddleifsson, der boede paa Hage paa Bardestrand nordligt

Bod hos Thorkell den Rige. Syrdølerne sad just og drak, medens de andre Mænd vare ved Dommene — det var nemlig et Sogsmaals-Thing —, da kom en Mand ind i Boden, en stor Haukedals-Skryder ved Navn Arnor, og sagde: „Det er da altfor galt med Eder Haukedøler, at I ei bryder jer om andet end at drikke, og ikke ville komme til Dommene, hvor Eders Thingmænd have Sager at afgjøre; dette siger nu jeg, men det er Alles Mening". Da sagde Gisle: „Lad os gaae til Dommene, kanskee der er Flere som sige det samme". De gik da til Dommene, og Thorgrim spurgte om der var nogen, som trængte til deres Bistand; „hvad vi kunne yde", siger han, skal ei staae tilbage fra vor Side, og saalænge vi formaae noget, love vi Eder Hjælp". Thorkell den Rige svarer: „De Sager, som nu ere fore, have ei stort at betyde, men træffer det sig saa at vi trænge til Eders Bistand, da skal vi nok sige Eder til". Folk havde nu meget at snakke om deres stadselige Flok, og om deres Tale, hvor drabelig den var. Thorkell sagde da til Gest: „hvorlænge tænker vel du at disse Haukedøler ville holde ved at være saa stolte og gaae saadan en høi Gang?" „Du kan være vis paa", siger Gest, „at tredie Sommer herifra er der ikke Enighed mellem alle dem, som nu ere i hiin Flok". Arnor hørte deres Tale, løb ind i Haukedølernes Bod og fortalte dem disse Ord. Gisle svarer: „her har han sagt store Ting, og lad os endelig passe os, at han ei bliver sandspaaende deri; jeg seer et godt Raad til at binde vort Venskab endnu fastere: lad os fire sværge os i Fostbroderskab sammen". Dette

---

ved Breidefjorden, var en for sin Viisdom og Fremsynethed meget anseet Mand, der nævnes i mange Sagaer.

synes dem raadeligt. De gaae derfor ud paa Örehvols-Odden og flaae op en Torve-Remse, saaledes at begge dens Ender ere faste i Jorden, men midt under sætte de et Maale-Spyd *) saa høit at en Mand kan naae med Haanden til Geirnaglen: **) derunder skulde de gaae alle fire, Thorgrim, Gisle, Thorkell og Vestein. Nu vække de sig Blod ***), og lade sit Blod flyde sammen paa den Muld, hvoraf Torven var flaaet; saa røre de Blodet og Mulden sammen, falde siden paa Knæ og sværge den Ed, at Enhver af dem skal hevne den anden som sin Broder, dertil paakalde de alle Guder som Vidner. Men da de skulde give hinanden Haand derpaa, sagde Thorgrim: „jeg har nok at vove, naar jeg lover det for begge mine Svogre Thorkell og Gisle, men Vestein kommer mig ikke ved", og trækker dermed sin Haand tilbage. „Flere af os faae da gjøre det samme", siger Gisle og trækker sin Haand til sig, „thi jeg vil ikke binde mig i Fare med den Mand, som ikke vil gjøre det med min Svoger Vestein". Folk fandt dette heel mærkeligt. Gisle sagde til sin Broder: „det gik, som jeg anede; gid der ikke maatte komme noget Værre deraf". — Nu droge Folk hjem fra Thinget.

7. Det traf sig nu om Somren, at et Skib kom ud til Dyrafjord, som tilhørte to norske Mænd, Thorer og Thorarin, Vikværinger af Herkomst. Thorgrim red strax ned til Skibet og kjøbte sig en Fjerding Tømmer; en Deel af Kjøbesummen betalte han strax, men med Resten fik han Henstand. Siden satte Kjøb-

*) D. e. et Spyd med Runer, indeholdende Besværgelsesformularer.

**) D. e. den Nagle hvormed Falen, eller det hule Jærn ovenfor Spydsodden befæstedes til Skaftet.

***) D. e. ridse sig til Blods.

mændene sit Skib op i Sanda-Oos, og leiede sig Tilhold; en Mand ved Navn Odd Orlygssøn, der boede paa Dyre i Skutils-Fjorden *), tog imod Styremanden. Nu sender Thorgrim sin Søn for at bringe Tømmeret sammen og tælle det, da han snarest muligt vilde faae det flyttet hjem. Han drog afsted, talte og samlede Tømmeret, dog tyktes det ham nu noget anderledes med Kjøbet end Thorgrim før havde berettet ham, og derfor talte han onde Ord til Østmændene. Disse taalte ikke dette, og dræbte ham, gik saa fra Skibet og agtede sig til sine Herberger. De reiste den hele Dag og Natten med, indtil de kom til den Dal, der gaaer op fra Skutilsfjord, der spiste de Dagverd (Døgurd, Davre) og lagde sig til at sove. Nu vorder hiin Tidende fortalt Thorgrim. Han drager strax hjemmefra, lader sig roe over Fjorden og sætter efter Brødrene, finder dem og dræber dem begge to paa det Sted som nu kaldes Dagverddal og Austmannafald. Saa drog han hjem igjen, og indlagde sig Berømmelse ved dette Værk, thi disse Østmænd havde i Norge været de uvorneste Mænd, saaat de endog vare blevne fredløse der til Lands. Om Vaaren toge Svogrene Thorgrim og Thorkell det Skib, Østmændene havde eiet, gjøre det rede og seile bort dermed; samme Sommer drage ogsaa Vestein og Gisle bort fra Landet, og begge Par Svogre lade det staae til Havs; Thorkels og Gisles Huus forestod imidlertid Aunund i Medaldal, og Sakastein styrede med Thordiis paa Sæbool. Paa den Tid raadede Harald Graafeld for Norge. Thorgrim og Thorkell landede paa Nordkanten i Norge, traf Kongen kort efter, hilste paa ham og bleve vel modtagne. Han gjorde dem til sine haandgangne Mænd, og de vare heldige

*) Skutilsfjord er en af Sidefjordene paa Sydsiden af Isafjorden.

til at vinde baade Gods og Hæder. Gisle og Vestein vare ude i 50 Dage, seilede ved Vinternatstid i stort Fyg og Uveir om Natten ind paa Hordelands Kyst og lede Skibbrud, dog reddede de Gods og Folk.

8. En Mand ved Navn Skegg-Bjaalve eiede et Skib, som han havde paa Fart og agtede sig dermed for til Danmark. De gjorde ham Bud paa det halve Skib; han sagde at han havde spurt at de vare gode Drenge og vilde forære dem det halve Skib, men de lonnede det dog mere end fuldtop. Nu drage de til Danmark, til den Kjobstad som heder Viborg, og ere der om Vintren hos en Mand ved Navn Sigradde. Hos ham boede alle tre, Vestein, Gisle og Bjaalve; der var godt Venskab og Gave-Skifte mellem dem. Tidligt om Vaaren gjorde Bjaalve sit Skib seilfærdigt til Island. En Normand, ved Navn Sigurd, var i Handelsfællig med Vestein, og opholdt sig da i England; han havde just sendt Hilsen til Vestein at han onskede at hæve Fælliget med ham, og ei længer trængte til hans Gods. Vestein bad derfor om at maatte drage til England. Gisle svarer: „saa maa du love mig at du aldrig uden mit Minde drager bort fra Island, hvis du nu i god Behold kommer did tilbage“. Dette lover Vestein. En Morgen staaer Gisle op, og gaaer til Smedjen. Han var en særdeles kunstfærdig og i alle Stykker dygtig Mand. Han gjorde en Penning der ei veiede mindre end en Ore (altsaa som en Sølvspecie); Penningen bestod af to ligestore Dele, som han nitter sammen med 20 Nætter eller Tapper, 10 paa hver Deel, saaledes at den kan tages fra hinanden i to Stykker, men dog seer ud som om den er heel, naar den sættes sammen. Det ene Stykke leverede han Vestein og bad ham beholde dette som et Jartegn. „Dette“, siger han, „skulle vi kun sende

hinanden, naar dit eller mit Liv er i Fare, thi min Hu siger mig, at vi nok kunne behøve at sende hinanden Bud, skjønt vi ei mødes selv". Derpaa drager Vestein vester til England, men Gisle og Bjaalve til Norge, og om Sommeren ud til Island. Gods og Anseelse lykkedes dem godt at vinde, og de skilte sit Fællig som Venner. Bjaalve kjøbte det halve Skib tilbage af Gisle, og denne drog saaledes kun paa en Føringsbaad selv 12te vester i Dyrafjord.

9. Paa sin Kant gjøre ogsaa Thorgrim og Thorkell sit Skib seilfærdigt, og komme ud i Haukedalsoset i Dyrafjord. Samme Dag, Gisle var ankommen paa Føringsbaaden, traf de snart sammen, og der blev et glædeligt Gjensyn. Enhver drog hjem til sit; ogsaa Thorgrim og Thorkell havde været heldige til at erhverve sig Gods. Thorkell var meget stor paa det, og arbeidede ikke paa Gaardens Bedrift, men Gisle arbeidede baade Nat og Dag. Det var en Godveirsdag: Gisle lod alle Mand arbeide med Hø-Avlannen, men Thorkel var den eneste af Karlmændene paa Gaarden, som var bleven hjemme; han havde lagt sig til Hvile i Ildhuset efter Dagverden. Ildhuset var 100 Allen langt og 10 Favne bredt, men udentil og søndentil under Ildhuset var Gisles og Thorkells Hustruer Aude's og Asgjerd's Stue, hvor de sad og sømmede. Thorkell vaagnede, og syntes at han hørte nogen tale inde i Stuen, gik derfor lige derhen og lægger sig ned for at lytte. Asgjerd siger: „gjør mig den Tjeneste, Aude, at skære en Skjorte til for min Mand Thorkell". Det kan jeg ikke bedre end du, siger Aude, og du vilde vist ikke have bedet mig derom, dersom det var for min Broder Vestein, du skulde skære den til". „Det er saa sin egen Sag", siger Asgjerde, „og saaledes vil det nok endnu en Stund tykkes mig". „For længe siden vidste jeg", siger Aude, „hvorledes det

har sig, men lad os nu ikke længer snakke derom". „Det er vel ikke saa farligt", siger Asgjerd, „om jeg synes godt om Vestein; mig har man fortalt, at ogsaa du og Thorgrim heel ofte taltes ved, inden du blev gift med Gisle". „Deri var intet Galt", siger Aude, „thi ingen Mand har jeg foretrukket for Gisle; men lad os nu holde op med denne Snak". Thorkell hørte hvert et Ord, og aldrig saasnart tiede de, førend han udbrød: „Hvad maa jeg høre! Jo det er en net Snak, der kanskee tør volde een, ja flere Mænds Død!" Dermed gik han ind. Da sagde Aude: „Kvinde-Sladder gjør ofte Skade, og det kan see galt ud, hvis vi nu ikke hitte paa Raad". „Jeg har tænkt mig et Raad", siger Asgjerd, „der maaskee kan hjælpe mig; men for dig veed jeg Intet". „Hvad er da dit Raad?" siger Aude. „Det er, siger Asgjerd, „at lægge mine Arme om Thorkells Hals, naar vi komme til Sengs, da tilgiver han mig nok, og nævner intet Ord om Sagen". „Det er ikke dermed gjort", siger Aude"; „jeg pleier at sige min Husbonde Gisle Alt, hvad jeg har ondt ved at rede mig ud af eller hitte paa Raad for". Om Aftenen kom Gisle hjem fra Arbeide. Thorkell pleiede ellers at takke Gisle for hans Stræv, men nu er han taus og mæler ikke et Ord. Gisle spørger om han er syg. „Nei", siger Thorkell, „værre end det". „Har jeg da gjort dig noget imod", spørger Gisle. „Nei langtfra", siger Thorkell, „men du vil nok siden faae at vide, hvorledes det hænger sammen". Derpaa gik hver sin Vei. Thorkell tager ikke synderligt Mad til sig om Kvelden, og gaaer til Sengs førend de Andre. Da han allerede havde lagt sig, kommer Asgjerd, løfter Tæppet og vil ligeledes gaae til Sengs, da siger Thorkell: „Ikke agter jeg at ligge her den hele Nat". „Du har da betænkt dig i en Hast", siger Asgjerd, „hvad skal det betyde?" „Baade du og jeg", siger Thorkell,

„vide nu altfor vel hvorledes det har sig, og det vilde just ikke være dig til større Hæder, om jeg snakkede mere reent ud". „Du faaer gjøre, som du har Lyst til", siger Asgjerd; „jeg vil ikke staae her i lang Tid og tigge dig om Lov til at hvile ved din Side; vælg nu mellem to Vilkaar, enten at du antager mig igjen og lader som om aldeles Intet har tildraget sig, eller at jeg strax nævner Vidner, erklærer mig skilt fra dig, og lader siden min Fader hente min Brudegave og Medgift; da maae du aldrig vænte at faae mig igjen". Da taug Thorkell stille, men sagde omsider: „det er vel bedst at du gjør hvad du helst vil; jeg skal ikke jage dig fra Sengen i Nat". Hun viiste da strax, hvad hun helst vilde, thi hun lagde sig, og det varede ikke længe, forend de forligte sig med hinanden, som om intet havde hændt sig. Aude og Gisle gik imidlertid ogsaa til Sengs, og hun fortalte ham sin hele Samtale med Asgjerd, og bad ham ei at være vred, men finde paa et godt Raad. „Jeg seer just ikke noget Raad som duer", siger han, „men dig giver jeg ingen Skyld, thi enhver faaer tale hvad hans Sind indgiver ham, og det, som er bestemt, maa have sin Fremgang".

10. Nu lider Aaret hen, og Faredagstid kommer. Da forlanger Thorkell at faae tale med sin Broder Gisle, og siger: „det har sig nu saaledes, min Broder, at jeg tænker paa at forandre min Stilling; jeg vil at vi skulle skifte Godset mellem os, og agter jeg da at flytte sammen med min Maag Thorgrim". „Brødres Eie tilsammen er bedst", siger Gisle; „jeg ønsker isandhed ingen Forandring, og lad os derfor ikke skifte". Thorkell svarer: „Derom er ei mere at tale, skifte Godset maae vi, men fordi det er mig, som forlanger Skifte, skal du beholde Gaarden og Fædrenearven, men jeg skal have Løsøret, hvis Aftalen ei

bliver anderledes; gjør nu hvad du vil, at vælge eller skifte". Enden blev da at Gisle skiftede, og at Thorkell valgte Løsøret, men Gisle beholdt Landeiendommen. De skiftede ogsaa Opfostringsbørnene, *) en Dreng og en Pige, ved Navn Geirmund og Godrid. Hun forblev hos Gisle, men Drengen fulgte med Thorkell. Thorkell flyttede saaledes til sin Maag, men Gisle beholdt Gaarden, og man mærkede Intet til at Huusvæsenet nu var forringet.

Saaledes lider det hen til Vinternat. I den Tid var det mange Mænds Sædvane at favne (hilse) Vinteren, og holde Vinternats-Blot og Gilde. Gisle havde aflagt Blot siden han var i Viborg i Danmark, men vedblev dog at holde Gilderne og vise sig som en Stormand. Nu bereder han et stort Gilde, og og indbyder dertil begge Navnerne Thorkell Rige og Thorkell Eriksson, sine Svogre Bjartmarssønnerne og mange Andre. Den Dag, da Folk begyndte at komme, sagde Aude: „En Mand synes mig nu jeg savner her, det er min Broder Vestein; gid han var her, jeg vilde saa gjerne at han skulde dele vor Lystighed". „Da tænker jeg ganske anderledes", siger Gisle, „thi jeg skulde give meget til, at han just nu ikke kom hid".

11. En Mand ved Navn Thorgrim Næv boede paa Næfstad udenfor Haukedalsaa; han var fuld af Troldskab og

*) Fattige og Hjælpeløse forsørgedes paa Island saaledes at de sattes ud til mere Bemidlede, først og fremst til deres nærmeste Slægtninge. Det samme var Tilfældet med Umyndige. De kaldtes alle, hvad enten det var Fattige, Umyndige eller Udlevede, „Umagar" og naar Frænder skiftede saadanne mellem sig, kaldtes det „at skipta umegd". De samme Benævnelser bruges ogsaa i vore ældre Love.

slemme Kunster. Han bade Thorgrim Thorsteinsson og Thorkell Eimrsson til sig; han var ei alene den største Troldmand, men ogsaa særdeles hændig i Jærnarbeide. Man fortæller at begge Thorgrimerne og Thorkell gik til Smedje og lukkede den til, saa tog man frem Stykkerne af Sverdet Graasida, hvilke Thorkell havde faaet i Skiftet med Gisle, og gjorde Thorgrim Næv deraf et Spyd, der blev færdigt om Kvelden; paa det Spyd indgrov han Tryllerunner i Heftet, et Spand langt *). Dette gik nu for sig paa Sobool.

Der berettes, at Aunund fra Medaldal kom til Gisles Gjestebud, tog ham tilside og fortalte ham at Vestein var kommen ud (det vil sige til Island) og var væntende til Hool. Gisle blev strax ilde faren, kaldte i Hast sine Huuskarle Halvard og Haavard til sig, og bød dem skynde sig nord til Aunundsfjord, faae fat paa Vestein og hilse ham fra Gisle, tilføiende, at han maatte forblive hjemme indtil Gisle selv kom til ham; fremfor Alt maatte han ikke komme til Gildet i Haukadal. Han leverede Huuskarlene en Pose, hvori hiin halve Penning laa til Jærtegn, om Vestein ellers ikke vilde troe deres Ord. De drage afsted til Sos fra Haukadal, roe hen til Lokjaroos, gaae der paa Land og hen til en Bonde ved Navn Besse, der boede paa Bessestad; ham hilste de fra Gisle om han vilde laane dem to Heste, han eiede, der kaldtes Bandvetterne; det var de rappeste Heste der i Fjordene. Han laaner dem Hestene, og de ride indtil de komme til Moosvolle, derfra ind under Hest-Fjæld. Imidlertid rider Vestein hjemmefra, og træffer det sig saaledes at han rider nedenfor Sandmælerne ved Moosvolle,

*) Derfor siges der og om Graasida i Sturlungasaga, at det var et stort gammelt Maalespyd.

medens hine Brødre rede ovenom, saaat de paa den Maade omføre hinanden.

12. Paa Holt boede en Mand ved Navn Thorvard; hans Huuskarle bleve uenige om Arbeidet, huggedes med Ljaaerne, og saarede hinanden. Vestein kom just ridende til, forligte dem og magede det saa at begge Parter bleve tilfreds; derpaa fortsatte han Reisen til Dyrafjord; i Følge med ham vare to Østmænd. Da Halvard og Haavard kom under Hest-Fjæld, fik de spurgt hvad Vei Vestein havde taget; de skyndte sig nu tilbage saa fort de kunde, og da de kom til Moosvolle, saae de hine Mænd ride midt i Dalen; da var der et godt Stykke imellem dem. De rede nu i Bjarnardal, og da de kom til Arnkelsbrekka, styrtede begge Hestene. De sprang af og gave sig til at raabe, da hørte Vestein og hans Følge dem, og standsede; de vare da komne til Gjemlufaldsheien. Her traf de sammen; Huuskarlerne fremførte sit Ærende og leverede Penningen fra Gisle. Vestein tager den anden halve Penning op af sit Pengebelte, og det var tydeligt at see at han rødmede stærkt. „Jeg seer nok", siger han, „at I ei fare med Tant, og havde I truffet mig før, skulde jeg ogsaa have vendt om, men nu løbe alle Vand til Dyrafjord, og did faaer jeg nu ride; dog skulle Østmændene vende tilbage. I kan derimod gaae til Baads og melde Gisle og min Syster at jeg kommer did". De gjorde saa, komme hjem og fortælle hvorledes det var gaaet, Gisle sagde at saa fik det da nu være. Vestein drager til Gjemlufald, hvor hans Frændkone lod ham sætte over Fjorden og sagde: „vær var om dig, det kan nok behøves". Han blev sat over til Thingøre, der boede Thorvald Gneiste, der laante ham sin Hest, fulgte ham til Sandehuset og tilbød sig at følge ham lige til Gisle, „det kan nok behøves", siger han, „thi meget

har forandret sig i Haukadal siden du sidst var der; pas dig vel". Vestein havde sin egen Sadel=Greie, og reed saa Hesten skummede, ligetil han kom i Haukadal. Det var klart Veir og Maaneskin. Thorgrims Tjenestefolk, nemlig Drengen Geirmund og en Kvinde ved Navn Rannveig stode just og slap Koerne ind; han drev dem ind til hende, og hun bandt dem i Baas. Da kommer Vestein ridende over Volden, og træffer paa Geirmund, der siger: „Kom ikke hid til Sobool, skynd dig til Gisle og vær var om dig". Rannveig var gaaet ud af Fjøset, og havde faaet Oie paa Manden som hun syntes at skulle kjende. Hun og Geirmund trættede om hvem den Mand kunde have været, idet de gik hjem. Thorgrim og de Andre sad ved Ilden; han spurgte hvad de trættede om, og om de havde seet nogen Mand. Rannveig svarer: „jeg syntes bestemt jeg skulde kjende Vestein, som kom i en blaa Kappe, med Spyd i Haanden, ridende saa Hesten skummede, hvad siger du Geirmund?" „jeg saae ikke saa noie efter", siger han, „men jeg troer dog at det kun har været Huuskarlen hos Aunund fra Medaldal, med Gisles Kappe paa sig, der havde Aununds Sadelgreie, og en Fiskestang i Haanden med et Vindmærke overst". „En af jer to lyver", siger Thorgrim, „men du Rannveig, kan jo gaae hen til Hool, og see hvordan det har sig der". Hun gik og kom til Doren, da man sad og drak. Gisle stod i Doren, hilsede hende og bad hende blive, men hun svarede at hun strax skulde hjem, og bare vilde tale et Par Ord med lille Godrid. Aude, Gisles Kone, spurgte om hendes Ærende, men hun sagde at det ei kom nogen anden ved, og videre Besked fik man ikke. Gisle bad hende enten blive eller gaae hjem. Hun gik hjem og var da endnu mindre klog end for; ingen Tidende havde hun at meddele. Morgenen efter lod Vestein Halvard og Haavard bære op til sig to

Tasker med Varer; deraf tog han et Forhængstæppe *) 60 Alen langt og en Hoved-Dug, 20 Alen lang, med indvævede Guld-Spetter, fremdeles tre Bækkener, indvendig forgyldte: dette lagde han frem og sagde at det var en Foræring til hans Syster, Gisle og Eedsbrøderen Thorkell om han vilde tage derimod. Gisle gaaer med begge Thorkellerne til Soboel, til sin Broder Thorkell, beretter ham Vesteins Ankomst og siger ham at han har foræret dem begge tilsammen disse kostelige Sager, viser ham dem og beder ham at vælge. Thorkel svarer: „det er rimeligst at du beholder dem alle, jeg vil ikke tage derimod; Lønnen er ei bedre end som saa; nei, jeg tager ikke mod dem". Gisle gaaer hjem igjen og syntes at det fremdeles seer ud til at ville skee, som han befrygter.

13. Nu hændte det sig paa Hool, at Gisle lader ilde i Søvne, to Nætter i Træk, og vil ikke sige sine Drømme. Den tredie Nat gaaer Folk til Sengs efter Vane, og da de vare faldne i Søvn, kom et saa heftigt Vindstød paa Huset, at Taget gik af paa den ene Side. Strax efter kom der saadant Skylregn at man ei havde seet Magen, og Husene begyndte at dryppe, som rimeligt var. Gisle spratt op og kalder paa sine Mænd forat hjælpe ham; han og de andre Mænd skyndte sig til Hoet forat forsyne det, men en Træl, han havde, ved Navn Thord den Modløse, blev hjemme; heller ikke vilde han at Vestein skulde være med. Vestein og hans Syster Aude vendte nu sine Senge langsefter Huset; da vare de Øvrige gangne bort. Men lidt for Daglysningen kommer Nogen sagteligen gaaende ind i Huset, og didhen, hvor Vestein

*) Saadant et Teppe kaldtes „Refill", en Benævnelse som meget ofte forekommer i gamle norske Skindbreve.

ligger. Han var da vaagnet og veed intet af, forend han faaer et Stik i Brystet af et Spyd, der gaaer tværs igjennem ham. I det samme, han fik Stikket, sagde han: „det traf godt"; Manden gik ud, men Vestein vilde staae op, og faldt død ned for Sengestokken. Aude vaagner herved, raaber paa Thord den Modløse og befaler ham at tage Vaabnet af Saaret. Det hed i den Tid, at den, som tog Vaabnet af Saaret, skulde hevne Drabet, og man kaldte det kun hemmeligt Drab, men ikke Mord (ↄ: Snigmord), naar Drabsmanden lod Vaabnet blive staaende i Saaret. Thord var bange for Lig, og torde ikke komme det nær, men i det samme kom Gisle ind, saae hvad der var paafærde, og bød Thord være stille, men trak selv Spydet ud, kastede det, saa blodigt det var, i en Kiste, og lod ingen see det. Siden lod han stelle med Vesteins Lig, som Skik og Brug var paa den Tid. Vesteins Død var de Fleste til Sorg. Gisle sagde til sin Fosterdatter Godrid: „du skal gaae hen til Soboel og see at faae vide, hvad Folk der tage sig for; dig troer jeg bedst i dette Stykke, og du kan vist bedst sige mig Besked". Da hun kom til Soboel, vare begge Thorgrimerne og Thorkell allerede oppe og sad med sine Vaaben. Hun maatte bie en god Stund paa Hilsen, thi de Fleste vare saatalende, endelig spør Thorgrim hende: „hvad Nyt?„ Hun fortæller Vesteins Drab, eller Mord. „Det", siger Thorkell, „vilde i sin Tid have tykts os en vigtig Tidende". „Der er en Mand død", siger Thorgrim, „som vi alle ere skyldige at vise Hæder, og gjøre hans Ligfærd paa det Sømmeligste; hans Død er stor Skade, og du kan sige Gisle, at vi skulle komme did idag". Hun gik hjem igjen, og fortalte Gisle at Thorgrim sad med Hjelm og Sverd og fuld Hærklædning, at Thorgrim Næv havde en Booløxe i Haan=

den, at Thorkell holdt et draget Sværd ved Haandfanget, og at alle Mænd der paa Gaarden vare oppe, og under Vaaben.

14. Gisle bereder sig nu med sine Folk til at hauglægge Vestein i en Sandmæle tæt ved Sef-Tjærn, nordenfor Sobool. Da han var paa Veien, kom ogsaa Thorgrim forat hjælpe til ved Haug-Reisningen; og da Vesteins Lig var nedlagt, gik Thorgrim til Gisle og sagde: „det er sædvanligt at binde Helsko paa Mænd, naar de skulle gaae til Valhall; nu skal jeg gjøre det ved Vestein". Da han var færdig dermed, sagde han: „ikke kan jeg med at binde Hel-Sko, hvis disse løsne". Derpaa satte de sig ned under Haugen, med temmelig ulige Lader. Thorkell spurgte Gisle: „hvorledes bærer Aude sig over Broderens Død?" „Du kan nok vide", siger Gisle, at hun bærer sig lidet, men føler des mere". „Jeg drømte", siger Gisle, „baade i Gaar Nat, og i Nat, dog vil jeg ei nævne, hvem jeg troer har øvet Drabet; min Drøm i Gaar Nat var den, at der fra en Gaard randt en Hugg-Orm og hug Vestein til Døde; sidst Nat drømte jeg at der fra samme Gaard kom en Ulv og beed Vestein til Døde, men jeg nævnede intet om nogen af disse Drømme, fordi jeg ikke vilde, de skulde gaae i Opfyldelse". Derpaa kvad han en Vise, at det var bedre, da de sad sammen i Hallen, glade ved Mjøden, end da han maatte drage Spydet af den dræbte Vesteins Bryst, og at han ikke ønskede sig en tredie Drøm. Atter spør Thorkell: „hvorledes bærer Aude sig over Broderens Død?" „Ivrigt spør du derom, min Broder", siger Gisle; „er du da saa nysgjerrig efter at vide det?" Han kvad igjen en Vise, at Aude nok fældte Taarer, men dog bar Sorgen stille, og uden at udbryde i Klager. Derpaa gik Brødrene hjem tilsammen. Thorkell sagde „En stor Tidende har her gaaet for sig, og dig er den vel til større Harm end os, men ikke desmindre faaer enhver med sig

selv længst at fare; nu vilde jeg bede dig, ikke at tage dig dette saa overvættes nær, at Folk skulle faae noget at gjette paa; lad os nu begynde med Lege, og lad det være saa godt mellem os som da det var paa sit Bedste". „Dette er vel talt", siger Gisle, „og saa skal skee, dog paa det Vilkaar, at om der engang i dit Liv tildrager sig noget, der gaaer dig ligesaa nær, som dette mig, da skal du love mig at bære dig ad paa samme Viis og Sæt, som du nu forlanger af mig". Dette lover Thorkell og dermed gaae de hjem, og drikke Arve=Øl efter Vestein. Siden drager enhver hjem til sit, og nu er alt stille.

15. Nu begyndte man at holde Lege som om Intet var skeet. Svogrene Gisle og Thorgrim legte oftest sammen, og kunde man ei blive enig om, hvo der var den sterkeste, dog troede de fleste at det var Gisle. De spillede Bold *) ved dette selvsamme Sef=Tjærn, og det var somoftest fuldt af Folk. En Dag var der kommen særdeles mange Folk til Legen Gisle bad dem at lege skifteviis, og de lovede det, men bad ham ikke spare sig mod Thorgrim, „thi der gaaer Ord om", sige de, „at du sparer dig, men vi saae helst at du fik mest Anseelse, hvis du er sterkest". „Vi have ei provet os rigtigt", siger han, „men kanskee det nu kan falde sig saa". De lege, og Thorgrim kan nu ikke staae sig; Gisle faldte ham og bar Bolden ud. Han vilde tage Bolden fra ham, men Thorgrim holdt fast; da fældte Gisle ham saa haardt, at Skindet gik af Knoerne, Blodet løb af Næsen og Kjødet af Knæerne. Thorgrim var seen om at staae op, saae hen til Vesteins Haug, og sagde:

---

*) I det ældre Sprog „Knattr". Legen kaldtes Knattleikr, og var forskjellig fra vort nuværende Boldspil.

Hiint Hjærte Spydet bored,
hvast: det er ei at laste.

Gisle tog Bolden i et Løb, kastede den mellem Skuldrene paa Thorgrim, saa han stupede fremover, og sagde:

Bolden paa brede Skulder
brast: det er ei at laste.

Thorkell sagde: nu seer man hvo der er sterkest og den legemsfærdigste Mand: lad os nu standse. Man hørte nu op med Legene, og det blev noget køldere imellem dem. Siden skal Thorgrim have Vinternatsgilde forat hilse Vintren og blote til Frey. Han indbyder dertil sin Broder Bork, Eiolf Thordssøn *) og meget andet Storfolk, men Gisle indbyder til sit Gilde sine Svogre fra Aunndsfjord, og begge Thorkellerne. Hos Gisle manglede ikke stort i halvhundrede Mand. Paa begge Steder skulde Gildet være til samme Tid. Til Straalægning paa Sobool brugte man Siv fra Seftjærn. Da man hos Thorgrims stod og hængte Væggetæpperne op og væntede Gjestebudsfolkene om Kvelden, sagde Thorgrim til Thorkell: „nu skulde de gode Tæpper, Vestein vilde give dig, komme os vel tilpas, det tykkes mig at være stor Forskjel paa, enten du aldeles eier dem, eller slet ikke, og jeg saa gjerne at du nu forlangte dem“. Thorkell svarer: „den kan alt, der kan holde Maade, og jeg vil ikke sende Bud efter dem“. „Da skal jeg“, siger Thorgrim, og bad Drengen Geirmund gaae, men han vilde ikke.

*) Eiolf, kaldet den Graae eller trædske, var en Søn af Thord Geller, en af de mægtigste Mænd paa Island, Sønnesøn af Thorstein Røde, der en Tidlang var Konge i Skotland, og hvis Fader Olaf hvide, af Ynglingeætten, havde oprettet et norsk Rige i Dublin paa Irland. Eiolfs Søster Thora var Thorgrims Moder.

Thorgrim gaaer til ham, giver ham en vældig Kindhest, og siger: „gaa nu, om du synes dette er bedre". „Gaa skal jeg, skjønt det er værre", siger han, „men vide skal du, at jeg har Villje nok til at skaffe dig Hoppen, naar du har givet mig Hesten, og Lønnen er da som forskyldt". Dermed gaaer han, og da han kom til Gaarden, stode Gisle og Aude og skulde hænge Væggetæpperne op. Geirmund fremfører sit Ærende og fortæller hvorledes det er gaaet ham. „Vil du laane dem Tæpperne, Aude", siger Gisle. „Kan du spørge derom", siger Aude; „du veed jo dog at jeg helst ønsker at man hverken føiede dem i dette, eller noget andet de kunde have Ære af". Alligevel gav Gisle ham de forlangte Stykker, fulgte ham paa Veien og sagde: „nu kan du ikke andet sige end at jeg har viist dig al mulig Villighed, men saa maa du og være ligesaa føielig mod mig i hvad jeg ønsker, thi Gave og Gjengjæld følges ad; jeg vil gjerne at du tager Skaaderne fra Dørene i Kveld, og husker paa hvorledes man bad dig gaae dette Ærende". Geirmund siger: „kan deraf ikke opstaae nogen Fare for din Brøder Thorkell?" „Aldeles ingen", siger Gisle. „Da skal jeg see at gjøre det", siger Geirmund. Han kommer hjem med Sagerne, og kaster dem ned. Da sagde Thorkell: Ulig er Gisle andre Mænd i Taalmodighed, og opfører han sig bedre end vi". „Dette kan nu behøves", siger Thorgrim, og de hænge Tæpperne op. Siden om Kvelden kom Gjestebudsfolkene. Veiret tyknede til; der blev Sneefald med Vindstille, saaat alle Stier tildækkedes.

16. Bork og Eiolf kom did om Kvelden med 60 Mand, og var der nu paa Sebool henved Hundrede, men hos Gisle et halvt Hundrede samlede. Man begyndte at drikke om Kvelden, og gik derpaa til Sengs. Gisle sagde til sin Kone: „jeg har glemt at give Thorkell den Riges Hest; gaa du med mig, hold dig

vaagen mens jeg er borte, og tag Skaaden fra, naar jeg kommer tilbage". Nu tager han Spydet ud af Kisten; det var gjort af Graaside-Stykkerne, og havde ligget der siden Vestein var dræbt. Derpaa gaaer han til den Bæk, der rinder mellem begge Gaardene, og hvorfra man paa begge Steder hentede det nødvendige Vand. Til Bækken gik han den almindelige Vei, og vadede saa Bækken selv indtil den Vei, som gik ned fra den anden Gaard. Gisle var kjendt med Husenes Indretning paa Sæbool, fordi han selv havde bygget den Gaard. Man kunde indenfra selve Huset komme i Fjøset; didhen gik han først; der staae 30 Køer paa begge Sider. Han knytter Halerne sammen paa Køerne og steller saaledes med Døren, at den kan stænges til saa den ei kan lukkes op indenfra, om man end prøver derpaa. Siden gaaer han til Husene, hvor Geirmund havde passet sin Forretning, thi der var ingen Skaade for Døren. Han gaaer ind, lukker Døren igjen, og farer ved alt frem i Mag. Dernæst staaer han stille og lytter efter om nogen skulde være vaagen, men synes at mærke, at Alle sove. Der brandt tre Lys i Stuen. Han tager noget Siv og kaster i det ene Lys, da mærker han, at ikke alle sove, thi en Haand kommer frem og slukker Lyset. Nu gaaer han længre indefter i Huset, til det Aflukke hvor Thorgrim og hans Søster sove. Døren staaer paa Klem, og de ligge begge i Sengen; didhen gaaer han og famler sig frem. Han kommer da til at røre ved hendes Bryst, thi hun ligger yderst; strax siger hun: „hvor kold din Haand er, Thorgrim", og vækker ham. Thorgrim siger „vil du mig noget?" Gisle bier en Stund, stikker Haanden i sin Barm og varmer den, men de to andre sovne igjen. Nu rører han sagte ved Thorgrim, saa han vaagner, og vender sig mod hende; i det samme løfter Gisle Klædet med den ene Haand, og stikker med

den anden Graasida gjennem Thorgrim, saaat den fæster sig i Sengebunden. Thordis raaber: „vaagner op, alle Mand i Stuen, min Hunsbonde Thorgrim er dræbt". Gisle skynder sig saa hurtigt han kan til Fjoset, saaledes som han forud har udtænkt det, stænger Døren fast til efter sig, og gaaer hjem samme Vei, han er kommen, saaat man ei kan see hans Spor. Aude tager Skaaden fra Døren idet han kommer, og han gaaer til Sengs som om Intet havde tildraget sig. Men paa Sobøl vare alle Mænd øre af Øllet og vidste ikke hvad de skulde finde paa for Raad. Dette var kommet dem aldeles uventet paa, og de Raad som duede, eller som kunde behoves, bleve ikke tagne.

16. Eiolf tog til Orde og sagde: „Her er skeet en stor og en slem Begivenhed, de Folk, her ere samlede, ere reent fra Viddet; mig synes det raadeligst at tænde Lys og løbe til Dørene, saaat Drabsmanden ei kan komme ud". Man gjør saa, og alle staae i den Tro, at Morderen maatte være en af dem, som vare derinde. Saaledes lider det hen indtil Dagen kommer; da tager man Thorgrims Lig, drager Spydet ud og bringer alt i Orden til Begravelsen; dermed syslede 60 Mand. De gik over til Hool, til Gisle, og Trællen, Thord hin Modløse, seer denne Skare, løber ind, fortæller at en Hær kommer farende til Gaarden, og teer sig heel forfærdet. Gisle kvad en Vise, at han ei var bange for denne Flok, og at man kun skulde holde sig rolig og stille. I det samme kom Thorkell og Eiolf paa Gaarden, og gaae lige til det Aflukke hvor Gisle pleiede at sove. Thorkell gik hen til Sengen, og saae Gisle's Skoe ligge fremmenfor den, frosne og sneede; han sparker dem ind under Sengebunden, forat de Andre ei skulde see dem. Gisle tager vel imod dem og spørger dem om Nyt. Thorkell sagde at det baade var stort og slemt Nyt, spørger hvad

der skal blive af eller hvad Raad man skal hitte paa. „Der er aldrig langt mellem onde og store Gjerninger", siger Gisle; „vi ville nu byde os til at hauglægge Thorgrim, og I kunne med Rette vænte af os at vi gjøre dette sømmeligen". Tilbudet blev modtaget, og allesammen begive sig hen til Sobool, til Haugreisningen. De lægge Thorgrim i et Skib, og opkaste Haugen efter gammel Skik. Da man skal til at lukke Haugen, gaaer Gisle til, tager op en Steen saa stor som et Bjerg, lægger den i Skibet saaat hvert Træ er nær ved at briste, og siger: „ei kan jeg med at fæste Skib, hvis Vind og Veir tager dette op". Det var da mange Mands Tale, at dette ikke var saa uligt det, Thorgrim havde gjort ved Vestein, da han talte om Helskoene. De begive sig nu hjem fra Haugen, og Gisle sagde til sin Broder Thorkell: „Jeg troer at kunne fortjene det af dig, min Broder, at vort Venskab nu er saa godt som da det var paa sit Bedste; lader os derfor begynde paa at holde Lege". Thorkell tager venligt mod Tilbudet, og man gaaer hjem, hver til sit. Gisle har nu just ikke faa Folk hos sig; Gjestebudet endes nu, og han giver sine Gjester gode Gaver.

18. Nu vorder der drukket Arveøl efter Thorgrim, og Bork giver Mange gode Vennegaver. Derpaa kjøber han Thorgrim Næv til at fremme Trolddom mod den Mand der har dræbt Thorgrim, saaledes at det ikke skulde vorde ham til nogen Hjelp, om Folk end vilde tage sig af ham; for det fik han en niaarsgammel Oxe. Nu fremfører Thorgrim Næv Trolddommen, indretter det efter Sædvane, gjør sig en Hjæld og fremmer dette paa fuleste Viis, med alskens Arghed og Skjelmskab. Der skete ogsaa noget, som man ei tyktes at have seet før, at der aldrig fæstede sig Snee udenpaa Thorgrims Haug sondentil, og den frøs ikke; dette, gjet-

tede man, kom deraf, at Frey havde været saa kjer i ham for Blotenes Skyld at han ei vilde det skulde fryse imellem dem. Saaledes led det ud paa Vintren, og Brodrene holdt Lege sammen. Bork slaaer sig sammen med Thordiis og gifter sig med hende, men strax efter Thorgrims Dod fodte hun en Son, der blev vandøst og kaldet Thorgrim efter sin Fader. I Opvæxten syntes han tung i Sindelag og uvoren, derfor forandrede man hans Navn og kaldte ham Snorre, siden Snorre Gode (Offringsforst nder). Bork boede der dette Aar og deeltog i Legene.

En Kvinde ved Navn Audbjorg, Syster til Thorgrim Næv, boede nede i Dalen paa Anmarkestad; hun havde været gift med en Mand der hed Thorkell Anmarke, og hendes Son hed Thorstein. Denne Thorstein var den stærkeste i Legene næst Gisle; sædvanligviis ere Gisle og Thorstein sammen i Leg mod Bork og Thorkell. En Dag kom der en Mængde Folk forat see paa Legen, thi mange vare nysgjerrige efter at vide hvo der var den Sterkeste eller flinkest i Legen; og det gik her som ellers, at jo flere der vare tilstede forat see til, desto ivrigere kappedes de som legede. Der fortælles, at Bork ikke kan faae Bugt med Thorstein om Dagen, og bliver tilsidst vred, saaat han bryder Thorsteins Boldtræ itu. Thorstein fældte ham og slog ham ned mod Svolden; da Gisle seer dette, beder han Thorstein blive ved at lege som han havde begyndt med Bork; „jeg skal bytte Træ med dig", siger han. De gjore saa: Gisle sætter sig ned, gjor ved Træet, og seer hen paa Thorgrims Haug: Snee laa paa Jorden. Kvinderne sad oppe i Bakken, hans Syster Thordiis og flere. Gisle kvad da en Vise, han aldrig burde have kvædet; i denne Vise gav han temmelig tydeligt at forstaae, at han var Thorgrims Drabsmand. Thordiis horte og erindrede Visen, gik hjem, og

udfandt strax hvad den skulde betyde. Nu hørte Legen op, og Thorstein gaaer hjem. En Mand ved Navn Berg, som man kaldte Skamfot (Kortfod), boede paa Skamfotarmyr vestenfor Aaen; han snakkede med Thorstein om Legen, og tilsidst bleve de uenige, thi Berg holdt med Bork, og Thorstein var imod. Berg slog til Thorstein med Oxehamren, men en Mand ved Navn Thorgeir stod imellem, saaat Thorstein ikke fik hevnet sig. Han gaaer hjem til sin Moder Audbjørg, der forbinder hans Saar, og lader ikke vel over hans Færd. Kjerlingen kan ikke faae sove om Natten, saadan Uro er der over hende: det var koldt ude, klart Veir og stille. Hun gaaer nogle Gange mod Solen omkring Husene, sætter Næsen op og veirer til alle Kanter. Men ved denne hendes Fremfærd begynder Veiret at forandre sig, der bliver svært Fyk, dernæst Tø, saa der brister en Vandstrøm i Lien og et Sneeskred løber ned paa Bergs Gaard, hvorved tolv Mennesker sætte Livet til. Man seer Mærke efter Jordfaldet endnu den Dag idag.

19. Thorstein begiver sig til Gisle, der skjuler ham, saaat han siden kan komme til Borgarfjord og derfra ud af Landet. Men Bork hørte aldrig saasnart om disse Troldkunster, forend han drog til Annarkestad, lod Audbjørg tage og bragte hende ud paa Saltnes, hvor hun blev stenet ihjel. Strax efter begav Gisle sig hjemmefra til Nævstad, tog Thorgrim Næv og førte ham ud paa Saltnes, hvor man drog en Sæk over hans Hoved, stenede ham ihjel og kastede en Steenrøs over ham paa Ryggen mellem Hankadal og Medaldal. Det er nu roligt, og lider ud paa Vaaren. Bork drager syd til Thingnes *) og agter at slaae sig ned der,

*) Nemlig Thorsnes.

han tykkes ingen hæderlig Reise at have gjort der vester, mistet en saadan Mand som Thorgrim var, og ingen Opreisning faaet. Han begiver sig nu paa Veien forat ordne sit Huus, og agter at gjøre en Reise til forat hente sit Gods og sin Kone; Thorkell vil ogsaa følge sin Svoger og slaae sig sammen med ham. Der fortælles, at Thordiis Suursdatter, Gisles Syster, følger sin Mand Bork et Stykke paa Veien; Bork siger: „nu maa du fortælle mig hvorfor du var saa uglad i Høst, nys førend vi holdt op med Legene; du lovede jo at sige mig det førend jeg drog hjemmefra". De vare just komne til Thorgrims Haug: hun standser med Eet, siger at hun ei vil gaae længere, og fortæller hvad Gisle kvad da han saae hen til Haugen. „Jeg troer ikke", siger hun, „at man behøver at gjette paa nogen anden som Thorgrims Banemand, og Sagen anlægges vist retteligst mod ham". Bork bliver forfærdelig vred, og siger han vil strax snue om og dræbe Gisle; men Thorkell sagde, „jeg veed ikke hvad sandt der er i hvad hun siger, Kvinderaad ere ofte underfundige"; saaledes snakkede han for ham, indtil de kom til Sandoos, der lode de Hestene græsse. Bork var faatalende, men Thorkell sagde at han imidlertid vilde see til sin Ven Anund. Han rider saa hastigt at han snart er ude af Syne; da dreier han af ud til Hool, og fortæller Gisle hvad der er paa Færde, at Thordiis har gjort Ophævelser og randsaget Visen, og at Søgsmaal er i Gjære. Gisle siger: „Saadant synes jeg ei at kunne have fortjent af hende, thi jeg troer sandelig flere Gange at have lagt for Dagen at hendes Vanære gik mig lige saa nær som min egen, ja jeg har stundom sat mit Liv i Fare for hendes Skyld, og dog har hun nu givet mig Baneraad; men nu vil jeg vide, min Broder, hvad jeg har at vænte mig af dig". „Hvad jeg nu har gjort", svarer Thorkell, „at advare dig hvis Folk ville dræbe

dig, men ingen Bjergning kan jeg yde dig, thi ogsaa jeg tykkes at have lidt stor Overlast derved at min Svoger, Bosælle og Hjærtensven Thorgrim er dræbt". Gisle siger: „kunde man vel vænte ved en saadan Mand som Vestein var, at ingen Hevn skulde komme for hans Drab, og svarede jeg dig ikke desnagtet saaledes, som du siden mig, men holdt dog hvad jeg lovede?" Med disse Ord skiltes de ad. Thorkell skynder sig tilbage til Børk, og de drage Syd til Thorsnes-Thing, hvor Børk ordner sit Huus, og vender saa tilbage igjen. I Følge med ham ere Thorkell, og Børks Systersønner Thorodd og Saka-Stein; desuden en Østmand ved Navn Thorgrim. Da de kom til Sand-Os, siger Thorkell: „jeg har en Gjæld at kræve her paa en lille Gaard", og nævner Gaarden; „jeg rider derhen for at kræve den, men I kan ride langsomt efter". Da Thorkell kom til Gaarden, beder han Huusfruen at bytte Heste med ham og lade hans egen staae udenfor Døren, med Vadmel kastet over Sadlen; „kommer mit Følge", siger han, „saa kan du sige at jeg sidder inde i Stuen og tæller Sølv". Hun skaffer ham en anden Hest, og han rider skyndeligt indtil han kommer til Gisle. Nu fortæller han ham hvordan Sagerne staae, og at Børk er kommen tilbage der Vester. Børk havde da beredet Søgsmaalet mod Gisle angaaende Thorgrims Drab til Thorsnesthing, og Gisle havde imidlertid solgt sit Land til Thorkell Eriksson, og taget ved Løsøret.

20. Gisle spørger sin Broder om han vil yde ham nogen Hjælp. Han svarer som før, at han nok vilde sige ham til, hvis noget Angreb imod ham blev foretaget, men at vilde vogte sig selv for at faae Søgsmaal paa Halsen. Dermed rider Thorkell bort og passer det saaledes at han kommer bagefter sit Følge. Børk sinker imidlertid sin Færd saameget han kan. Gisle tager en Hest

og ager til Skoven med sine Sager; i Følge med ham er hans Træl Thord den modløse. Gisle sagde til ham: „Ofte har du været mig lydig og i alle Stykker udført min Villje, derfor skylder jeg at lønne dig paa det bedste". Gisle pleiede at bære en blaa Kappe og gaae meget smukt klædt; han kastede Kappen af og sagde: „denne Kappe giver jeg dig, og jeg vil at du strax skal nyde Gaven og tage den paa; sæt dig saa i Slæden, saa skal jeg lede Hesten og gaae med din Kufte". De gjøre saa. Gisle sagde: „pas nu paa, at hvis Folk raabe paa dig, saa maa du ikke svare dem; vil Nogen gjøre dig Meen, saa sæt afsted ad Skoven til". Thords Vid var ligesaa beskaffent som hans Mod; ingen af Delene fandtes hos ham. Gisle leder nu Hesten. Thord var stor af Væxt, ragede høit op af Slæden, gjorde sig derhos meget til, og syntes han var prægtigt klædt. Nu faaer Børk og hans Følge Øie paa hines Færd til Skoven, og jage hastigt efter dem. Da Thord seer det, løber han ud af Slæden og det forteste han kunde til Skoven. De troe det er Gisle, ride efter i fuldeste Fart og raabe efter ham saameget de formaae, men han tier og løber af alle Kræfter. Thorgrim Østmand styder et Spyd efter ham; det træffer ham mellem Skuldrene og bliver hans Banesaar. Børk sagde: „til Lykke med dit Skud". Hine to Brødre, Børks Systersønner, talte da sig imellem at de vilde sætte efter Trællen, og faae vide, om der var noget Mod i ham: de skyndte sig derfor ind i Skoven, men Børk og de Andre gik hen til den dræbte Mand i den blaae Kappe, tage Hatten af ham og tykkes nu at Lykken er mindre end de havde ønsket. Brødrene kom imidlertid til Skoven, hvor Gisle allerede var kommen ind, saaledes at han seer dem og de ham. Den ene af dem skød et Spyd imod ham, men han greb det i Luften og sendte det tilbage saaat det fløi midt igjennem

Thorodd. Stein vender nu tilbage til sine Reisefæller og siger at Manden ei var at spøge med; Bork vil da at allesammen skulde gaae imod ham: de gjøre saa. Da de kom til Skoven, seer Thorgrim Østmand hvor Buskene røre sig og skyder sit Spyd lige derpaa: det gik igjennem Læggen paa Gisle, men han sendte det tilbage og igjennem Thorgrim saaat han lod sit Liv. Nu lede de rundt om i Skoven, men finde ikke Gisle, vende med saa forrettet Sag tilbage til Gaarden, fremsætte deres Saggivelse mod Gisle for Thorgrims Drab, men tage intet Gods derfra; siden drage de hjem. Gisle gaaer op paa Fjældet bagenfor Husene og binder sit Saar mens de vare paa Gaarden. Da de vare borte, gik han hjem, gjorde sig reisefærdig, fik sig Skib og flyttede meget Gods derfra. Hans Kone Aude og hans Fosterdatter Gedrid vare med ham. De droge først ud til Haganes, og landede der; Gisle gik op til Gaarden og traf en Mand som spurgte hvem han var. Gisle sagde hvad han fandt paa, men ei hvad sandt var; saa tog han op en Steen og kastede den over i en Holme som laa der udenfor Landet, sigende at han skulde bede Huusbondens Søn gjøre ham det efter, naar han kom hjem, „da vil han nok næsten kunne gjette", siger han, „hvo der har været her". Men dette stod det ei i nogen andens Magt at gjøre, og viiste det sig altsaa fremdeles, at Gisle var flinkere Idrætsmand end hver anden. Derpaa gik han igjen i Baaden, roede over forbi Neset, saa over Arnarfjord og over den Fjord der gaaer ind fra Arnarfjord: den heder Geirthjofsfjord. Der indretter han sig, gjør fuldt Huus istand og er der om Vintren.

21. Gisle sender nu Bud til sine Svogre Bjartmarssønnerne Helge, Sigurd og Vestgeir, og beder dem drage til Things og byde Forliz for ham, saaat han ei skal blive fredløs. De drage

til Things, men komme ingen Vei med Forliget, og Folk sige at de have baaret sig ilde ad. De bleve derfor heel mismodige, og vovede ikke selv at melde Gisle hans Fredloshed, men fortalte Sagens Udfald til Thorkell den Rige. Thorkell begiver sig hen til Gisle, og melder ham at han er bleven gjort fredlos. Gisle spor, hvad Hjælp han kan vente sig af begge Thorkellerne, og faaer til Svar, at de nok vilde hjælpe til at skjule ham, dog saaledes at de ikke for den Sags Skyld lede noget Tab paa sit Gods. Derpaa drager Thorkell hjem. Det er fortalt, at Gisle var tre Vintre i Geirthjofsfjord, men opholdt sig dog stundom hos Thorkell Eriksson. Andre tre Vintre drog han om i hele Landet, besogte Hovdingerne og bad om Hjælp hos dem; men formedelst den Troldskab, Thorgrim Næv havde havt fremme i sin Seid og Forbandelse, bliver det ei han's Lod, at Hovdingerne tage sig af ham, og skjont det undertiden ei syntes at see saa urimeligt ud, kom der dog altid noget i Veien. Dog var han lange Stunder hos Thorkell Eriksson, og tilbragte saaledes de forste 6 Vintre i sin Fredloshed. Sidenefter opholder han sig stundom i Geirthjofsfjord paa Audes Gaard, men stundom i et Skjulested han havde indrettet sondenfor Aaen. Et andet Skjulested havde han ved Kleverne sondenfor Gaarden.

22. Nu er det at fortælle, at Bork aldrig saasnart spurgte dette, forend han drog hjemmefra til Eiolf den Graae der boede i Otraadal i Arnarfjord, og bad ham lede efter Gisle og dræbe ham som fredlos. Han lovede at give ham tre Hundreder i Solv,*)

*) Et Hundrede (ↄ: stort Hundrede) i Sølv indbefattede 20 Orer, og da en Ore er 8Delen af en Mark, svarer den til en Sølvspecie nuomstunder. Tre Hundreder var altsaa 60 Spdlr., og da Pengeværdien i de Tider var flere Gange større end nu, kan man, for

hvis han vilde lægge al mulig Vind derpaa. Eiolf tog imod Pengene og lovede at gjøre hvad han kunde. Hos Eiolf var en Mand som man kaldte Njosnar=Helge (ɔ: Speider=Helge), han var baade rap og skarpsynet, og nøie kjendt overalt i Fjerdene. Ham sendte Eiolf til Geirthjofsfjord forat faae vide om Gisle var der. Helge fik ogsaa Øie paa Manden, men var dog ikke vis paa om det var Gisle eller en anden Mand. Han drager hjem og fortæller Eiolf hvad han har seet. Eiolf sagde strax at han godt skjønnede at det ei kunde have været nogen anden end Gisle, skynder sig strax afsted og drager hjemmefra selv syvende. Men han kunde ikke faae Øie paa Gisle, og maatte med uforrettet Sag reise hjem. Gisle var en forstandig Mand, drømte meget og tydeligt. Der fortælles, at Gisle en Høstnat, da han var paa Audes Gaard, lod ilde i Søvne. Da han vaagnede, spurgte hun hvad han havde drømt. Han siger: „jeg har to Drømme=Kvinder; den ene er venlig mod mig, men den anden siger mig altid hvad jeg ei synes om, og spaaer mig ilde. Jeg drømte at jeg gik hen til et Huus eller en Stue, og ind i Huset; der kjendte jeg mange af mine Frænder og Venner; de sadde ved Ildene og drak; nogle Ilde vare nedbrændte, og andre brandt som klarest; da kom hiin gode Drømmekvinde ind, og sagde at disse Ilde betegnede min Alder, nemlig de Aar, jeg endnu havde tilbage at leve i. Hun raadede mig, saalænge jeg levede at lade den gamle Skik fare, og

---

nogenlunde at danne sig en Forestilling om denne Sums virkelige Værdi, regne den mindst fem Gange, altsaa svarende til 300 Spdlr. Dog er det muligt, at hermed ei er meent reent eller brændt Sølv, men dét saakaldte Løvsølv (lagsilfr); i saa Fald er Summen kun halv saa stor, eller 150 Spdlr.

ei lytte til Trolddom eller Hedenskab, men være god imod den Døve, Halte, Fattige og Enfoldige: længere var ikke min Drøm". Han kvad ogsaa nogle Viser derom.

23. Bork trænger nu stærkt ind paa Eiolf, tykkes at han ikke driver saaledes paa Sagen som han vilde, siger at der ei var gjort stort for alle de Penge, han gav ham, og paastaaer for vist at Gisle er i Geirthjofsfjord. Bork sender Mænd til at lede efter Gisle, ja taler om at han selv vil fare afsted. Eiolf rapper sig strax og sender Speider-Helge til Geirthjofsfjord; han har denne Gang Niste med sig, er borte en heel Uge og passer uafladelig paa om han kan faae Øie paa Gisle. En Dag seer han ham virkelig, som han gaaer fra sine Skjulesteder, og kjender nu Gisle, skynder sig strax afsted og siger det til Eiolf. Eiolf sætter afsted med 40 Mand lige til Audes Gaard, men de finde ikke Gisle. De lede rundtom i alle Skovene, men finde ham ligesaalidet her. De vende tilbage til Aude, og Eiolf byder hende mange Penge, hvis hun vil sige til om Gisle, men hun vil ikke høre noget herom. De true hende med Mishandling og Lemlæstelse, men uden at det nytter, og de maae med uforrettet Sag drage hjem. Af denne forgjeves Reise havde Eiolf stor Skam, og blev nu hjemme om Høsten. Gisle skjønner dog nu, at om han end ikke denne Gang blev funden, vilde han dog omsider blive greben, saa kort som det var mellem begge Steder. Derfor begav han sig hjemmefra og ind til Stranden, og gaaer hen til sin Broder Thorkell som da var paa Hvam. Han bankede paa Døren til den Sovestue hvor Thorkell laa. Thorkell kom ud og hilsede Gisle. Denne siger nu at han vil vide, hvad Hjælp han hos Thorkell kan faae; han venter nu, siger han, god Bistand; „længe har jeg nu været haardt betrængt, og længe har jeg sparet dig for denne Anmodning". Thorkell svarer som før,

at han ingen Bjærgning vil yde ham, hvoraf Søgsmaal mod ham selv kunde reise sig, men tilbød ham Sølv, Gods og Reiseskyds, hvis han trængte dertil. Gisle siger: „jeg seer altsaa at du ei vil yde mig nogen Bistand, men skaf mig da tre Hundreder i Vadmel; det bæres mig for at jeg nok ikke saa ofte skal bede dig om Hjælp". Thorkell gjør saa, skaffer ham noget Vare og Sølv. Gisle sagde at han nu vel fik tage derimod, men meente ogsaa at han ingenlunde vilde have affærdiget Thorkell saa koldt om han havde været i hans Sted. Det var tydeligt at see at det gik Gisle nær, da de skiltes ad. Han drager nu ud til Vadil til Gest Oddleifssøns Moder, kommer der før Dag og banker paa Dør. Huusfruen Thorgerd var ofte vant ved at tage imod fredløse Mænd; hun havde et Jordhuus, hvis ene Ende var ude ved Aaen, den anden i Ildhuset; man seer endnu Mærke derefter. Thorgerd gaaer ud, og tager vel mod Gisle. „Jeg skal gjerne gjøre dig den Billighed at lade dig dvæle her en liden Stund", siger hun, „men jeg er bange for, at mine Smuthuller ei ere stort andet end Kvindepaafund". Gisle meente dog at han vilde tage derimod og at mangen Karlmand ei var saa snu som Kvinderne. Gisle var der om Vintren, og ingensteds havde han det saa godt under sin Fredløshed som der.

24. Saasnart det vaaredes, drog Gisle tilbage til Geirthjofsfjord, thi han kunde nu ikke længer holde ud at være borte fra sin Kone Aude. Han opholdt sig der lønligen om Sommeren. Ud med Høsten begyndte igjen hans Drømme at tage til; da drømte han om den slemme Drømmekvinde. Aude spurgte efter, hvad han drømte; han kvad en Vise, hvori han klagede over at Drømmene forvildedes for ham; han siger at den slemme Kvinde ofte kommer over ham, vil gjærne stænke ham med Blod og

bærer sig altid fælt ad. Det er nu roligt; Gisle drager til Thorgerd og er hos hende den anden Vinter. Om Sommeren vender han tilbage til Geirthjofsfjord og er der indtil Høsten: da drager han igjen til sin Broder Thorkell og banker paa Døren. Thorkell vil ei gaae ud. Gisle tager da et Kjevle *), rister Runer derpaa og kaster det ind; det seer Thorkell, tager det op og betragter det, siden staaer han op og gaaer ud, hilser Gisle og spør ham om Nyt. Han sagde at han intet Nyt vidste at fortælle; „nu har jeg", siger han, for sidste Gang tyet til dig min Broder, og lad mig nu see du hjælper mig drabeligen, jeg skal lønne dig med at jeg aldrig oftere kommer til dig". Thorkell svarer det samme som før, byder ham Hest eller Skib, men undslaaer sig for al anden Bistand. Gisle tager imod Tilbudet om Skib, og beder ham drage det frem i Vandet med sig; han gjør saa, og lader ham derhos faae 6 Vætter Mad og et Hundrede i Vadmel. Som Gisle nu er kommet paa Fartøiet, staaer Thorkell paa Land. Da sagde Gisle: „Nu tykkes nok du, min Broder, staae der saa lykkelig og tryg, være mange Høvdingers Ven, og ikke have noget at frygte, medens jeg er fredløs og derfor har mange mægtige Mænds Fjendskab imod mig, men det kan jeg dog sige dig, at du vil blive dræbt før mig; vor Skilsmisse bliver nu værre end den burde være, og vi komme ikke til at sees oftere. Jeg vilde aldrig have handlet saaledes mod dig". „Ikke kærer jeg mig om dine Spaadomme", siger Thorkell: dermed skiltes de ad. Gisle drager ud til Hergils-Ø i Breidefjordru. Saa tager han ud af Skibet Tiljer og Tofter, Aarer og alt Løst indenbords, hvælver der-

*) En Stok eller et Bræt. Hos os bruges Ordet Kjevle nu kun om et Redskab til Bagning, men betyder oprindelig en kort Stok eller et mindre Stykke Træ.

paa Skibet, og lader det drive indad mod Nesene; Folk gjettede deraf at Gisle maatte være druknet, saasom Skibet drev sonderbrudt paa Land, og at han havde taget det fra sin Broder Thorkell. Gisle gaaer op til Huset i Hergilsø, der boede en Mand ved Navn Ingjald, *) hans Kone hed Thorgerd. Ingjald var Gisles Syskendebarn og var dragen ud til Island i Følge med ham. Da han saae Gisle, bød han ham al den Hjælp og Bistand, det stod i hans Magt at give.

25. Hos Ingjald var en Træl der hed Svart og en Trælkvinde der hed Bothild. Helge hed Ingjalds Søn, han var aldeles vanvittig og gal, saaat han maatte gaae med en stor Kampesteen bunden om Halsen; han gik ude og bed Græs som Kvæget. Man kaldte ham Ingjaldstossen; stor af Væxt var han, næsten som et Trold. Gisle er der den Vinter, bygger et Skib for Ingjald og smedede mange andre Sager for ham; men alt hvad han forarbeidede var let at kjende, thi han var flinkere i sin Haandgjerning end de fleste andre Mænd. Folk undredes paa hvoraf det kom sig at det, Ingjald eiede, var saa vel arbeidet. Om Sommeren opholdt Gisle sig i Geirthjofsfjord; saaledes lide 3 Vintre hen fra den Tid han drømte Drømmene. Ingjald er ham den sikkreste Støtte. Alt dette forekommer Folk mistænkeligt; de synes nu at maatte troe at Gisle er i Live og ei druknet, men opholder sig hos Ingjald; der snakkes nu meget om at Ingjald har tre Skibe, alle særdeles vel arbeidede. Dette Rygte kommer for Eiolf den Graae, og Speider-Helge maa atter afsted. Han

*) Ingjald var en Søn af Hergils Hnappras, efter hvem Hergilsø har faaet Navn. Hergils's Fader Thrond Mjobein var fra Agder i Norge.

kommer til Hergilsø; Gisle pleiede altid at være i et Jordhuus, naar Folk kom did. Ingjald var meget gjestfri og bød Helge at tækkes hos ham. Han blev der om Natten. Ingjald var en særdeles driftig Mand og roede altid ud paa Fiskeri naar Søen var fremkommelig. Han spør Helge hvorfor han ligger, om det ei haster saameget med hans Reise. Helge sagde at det var saa daarligt med ham, pustede og strøg sig om Kindbenene. Ingjald bad ham da ligge saa roligt han kunde, og roede til Søs, men Helge begyndte at stønne høit. Nu fortælles der at Thorgerd vil gaae til Jordhuset forat give Gisle Dagverd. Mellem Buret (Madboden) og den Stue, Helge laa i, var der kun en Bordvæg. Helge klyver op paa denne, og seer at der bliver skiftet Mad til en Mand; i det samme kommer Thorgerd ind og Helge farer saa hurtig tilbage at han dumper ned af Væggen. Thorgerd spørger hvad det skal betyde at han klyver op under Taget og ikke ligger stille. Han sagde at han var saa betagen af Verk at han ikke kunde holde sig rolig; „men nu vilde jeg gjærne", siger han, „at du lod mig komme til Sengs". Hun gjør saa, og gaaer siden bort med Maden. Han staaer op, gaaer efter hende, seer hvad hun bestiller, gaaer saa tilbage igjen og lægger sig i Sengen. Om Kvelden kommer Ingjald hjem og spør Helge om det ikke nu er bedre med ham. Han svarer jo, og beder om at maatte blive sat over fra Øen næste Morgen. Han blev sat over til Flatø, drager syd til Thingnes, og fortæller at han har faaet Øie paa Gisle og at han er hos Ingjald. Børk drager nu afsted, paa et Skib selv femtende, og seiler nordefter Breidefjorden. Denne Dag var Ingjald roet langt ud paa Dybet, og Gisle med ham, men Trællen og Pigen paa en anden Baad. De laa ved nogle Øer der hede Skutilsøerne.

26. Ingjald seer nu et Skib komme, og siger strax: „der seiler et Skib, det troer jeg vist er Bork den digre". „Hvad Raad skulle vi nu finde paa", siger Gisle; „lad mig nu see om du er ligesaa betænkt som du er en brav Gut". „Raadet er snart udfundet", siger Ingjald, „skjønt jeg ikke er nogen betænkt Mand; lader os roe saa hurtigt som muligt til Øen, og siden gaae op paa Valsteinaberg og værge os der saalænge vi kunne holde os oppe". „Nu gik det som jeg tænkte", siger Gisle, „at du fandt paa det Raad, der klarest viser hvor brav en Karl du er, men værre Løn giver jeg dig da for din Bistand, end jeg ønskede, hvis du for min Skyld skulde lade Livet; nei, vi skulle finde paa noget andet, nemlig roe til Øen, saa skal du og Trællen gaae op paa Berget paa Øen og stille Eder færdige til Værn; da ville de troe at jeg er den ene af Mændene, men jeg skal bytte Klæder med Trællen og gaae i Baaden med Bothild". Ingjald gjør saa, Gisle var nu som altid den raadigste Mand. Da de skiltes ad, sagde Bothild: „Hvad skulle vi nu finde paa?" „Vi skulle roe imod dem", siger Gisle, „og lade som om ingen Fare var paa Færde"; han siger hende nu alt hvorledes hun skal bære sig ad: „du skal", siger han, „sige at du har Tossen i Baad med dig, og jeg skal sidde i Stavnen og herme efter ham, vikle mig ind i Garnene og stundom være udenbords og bære mig ad paa det galeste; komme vi da vel forbi dem, da skal jeg roe af alle Kræfter og see til som snarest at gjøre lang Vei mellem dem og os". Nu roer hun imod dem, dog ikke saa særdeles nær Bork og hans Følge; hun lader som om hun søger sig Fiskegrund. Bork raaber til hende og spør om Gisle er paa Øen. „Det veed jeg ikke", siger hun, „men rigtignok er der en Mand som overgaaer andre baade i Væxt og Hændighed". „Ja", siger Bork; „men er

Ingjald hjemme?" — „Nei for længe siden roede han ud til Øen og hans Træl med ham", svarer Bothild. „Det kunde jeg tænke", siger Bork; „det maa have været Gisle, og lader os nu roe efter alt hvad vi kunne". Hans Mænd svarede: „vi have Moro af Tossen og af at see paa ham, saa forstyrret som han bærer sig"; de sagde at de havde ondt af hende, som skulde følge denne Afsindige; „det samme synes jeg", siger hun, „men jeg seer ikke rettere end at I finder det nok saa morsomt og have kun lidet ondt af mig". „Lader os ikke befatte os med sligt Fjas", siger Bork, „men skynde os videre". De skilles nu ad, og Bork roer med sine Mænd til Øen. De see Mændene oppe paa Valsteinaberget, styre did, og synes nu at have gjort sine Sager godt. Men snart kjendte Bork Mændene deroppe paa Bjerget, Ingjald og Trællen, og sagde til Ingjald: „jeg raader dig nu til at udlevere Gisle eller sige hvor han er; du er en stor Kjeltring, som har skjult min Broders Banemand, og du fortjente helst at blive dræbt". Ingjald svarer: „jeg har daarlige Klæder og tager mig det ikke nær om jeg ei slider dem ganske ud; før vil jeg lade Livet end ikke handle godt mod Gisle eller beskjærme ham mod Farer". Det er Folks Sagn at Ingjald er den som allermest stod Gisle bi og var ham til størst Gavn; og Nogle ere af den Formening at da Thorgrim Næv fremmede Trolddommen, kom han ikke i Hu at tale om Ud-Øerne. Derfor fik Gisle her Bistand i det længste, skjønt det ei varede ved til Enden.

27. Bork synes nu at han dog ikke kan anfalde sin Landbo Ingjald, og vender derfor om og begiver sig til hans Gaard; der lede de efter Gisle, men finde ham ei, som rimeligt var. De fare nu rundt om Øen og kom derved til en Dal, hvor Tossen gik med en Steen bunden om Halsen og bed Græs. Bork sagde

da: „vel har man fortalt mærkelige Ting om Ingjaldstossen, men dog gaaer det nu videre end jeg tænkte; vi have ladet os dygtigt narre og jeg er usikker paa om vi faae Sagen rettet, thi det har ganske bestemt været Gisle, som sad i Baaden ved Siden af os, og efterlignede Tossen, thi han er udlært i alt sligt, og er den største Herme=Kraake; en Skam var det for saamange Mænd som os, om han slap os af Hænderne, og lader os nu skynde os saaat han ei smutter fra os". De løbe da ud paa Fartøiet, roe efter ham og falde fast paa Aarene. Omsider faae de Øie paa ham og Pigen, som nu ere komne langt ind i Sundet; begge Parter roe nu af alle Kræfter, men det større Skib skyder dog bedre Fart, eftersom der ere langt flere Mænd til at roe. Omsider kommer det Gisles Baad nær paa Skudvidde, men da havde han og naaet Land. Han sagde til Pigen: „nu faaer vi skilles ad; her er en Fingerring, som du skal bringe Ingjald, og her en anden til hans Kone; siig dem fra mig at de skulle give dig Frihed, og lad disse Gaver være Jærtegn derpaa. Jeg vil ogsaa at Svart skal faae Frihed; men du fortjener i Sandhed at kaldes min Liv=Giverske, og derfor vil jeg du skal nyde godt". Nu skilles de; Gisle løber paa Land og op i et Fjæld=Skar; dette er paa Hjardarnæs. Pigen roer bort, saare træt og svedt, saa det røg af hende. Bork og hans Mænd roe nu ogsaa til Land, og den hurtigste er Saka=Stein, der løber op forat lede efter Gisle. Men just som han kommer i Skaret, staaer Gisle for ham med draget Sverd, hugger til ham og kløver ham ned i Skuldrene, saaat han falder død til Jorden. De øvrige gaae nu paa Land, men Gisle kaster sig i Søen forat svømme over til det andet Land. Bork skyder et Spyd efter ham, det traf ham i Læggen og skar sig ud: det var et stort Saar. Gisle faaer Spydet ud af Saaret,

men taber Sverdet, thi han var saa mat at han ikke kunde holde paa det. Da han kom til Land, var det mørkt ud med Natten, og han løber ind i Skoven: dengang voxede nemlig Skov der paa de fleste Steder. Bork og hans Mænd roe til Land forat lede efter Gisle og kringsætte ham i Skoven. Han er nu saa mat og stiv at han neppe kan gaae, og bliver dog var Mænd der sætte efter ham fra alle Kanter. Han finder nu paa Raad, gaaer ned til Søen og sniger sig langsmed Strand-Bakkerne i Mørket til Gaarden Haug. Der traf han en Bonde ved Navn Ræv, det var en overmaade slu Mand. Han spør Gisle hvad der er paafærde; denne fortæller ham alt hvad der var skeet mellem ham og Bork Ræv havde sig en Kone som hed Alfdis, hun var vakker af Udvortes, men overvættes hidsig i Sind og foer dertil med Trolddom; Folk meente at Ræv og hun passede godt for hinanden. Da Gisle havde fortalt ham altsammen, bad han ham om Bistand, og sagde at nu vilde de snart komme; „nu gjælder det haardt", siger han, „men faa er der, som komme mig til Hjælp". „Jeg skal see hvad jeg kan gjøre", siger Ræv, „naar blot jeg ene faaer raade, og du ikke gjør noget paa egen Haand". „Som du vil", siger Gisle, „jeg gaaer ikke et Skridt længer". Dermed fulgte han Gisle til Huset, og sagde til Alfdis: „nu kommer jeg til at lade dig bytte Sengkammerat, tager saa alle Sengklæder ud af Sengen og lader Gisle lægge sig ned i Halmen, lægger siden Sengklæderne over ham, og ovenpaa disse lægger igjen Alfdis sig. „Vær du nu her", siger Ræv, „hvad der saa end skeer". Han beder nu Alfdis at være saa slem at komme afsted med, og saa rasende, som hun kan; „spar ikke paa", siger han, „at mæle alt det Onde som kommer dig i Hu, baade i Banden og Skarns-Ord; jeg skal gaae ud og tale for dem og lave

mine Ord som mig synes". Da han anden Gang gik ud, kom Borks Folgesvende 8 i Tallet; han selv var bleven tilbage paa Forsaa, og lod dem lede efter Gisle. Ræv spor dem om Nyt. „Intet andet", sige de, „end hvad du vel alt har hørt; veed du noget om hvor Gisle er bleven af? Har han været her?" „Hverken har han været her", siger Ræv, „eller vilde det have vordet ham til andet end Ufærd, om han havde forsøgt derpaa; jeg veed ikke hvor troligt det synes Eder at jeg ikke er mindre redebon end nogen af Jer til at dræbe Gisle; saameget Vid har jeg, at jeg ikke vilde gjøre lidet forat faae en saadan Mands Bistand, som Bork er: hans Ven vilde jeg gjerne være". „Er der noget iveien for at vi randsage dit Huus", sige de. „Nei", siger Ræv, „gjerne for mig; desto sikkrere kunne I lede paa andre Steder, naar I vide at han ikke er her; søger derfor som I bedst kan". Alfdis, som hører deres Støi, spørger, hvad dette er for en Helvedes Larm, og hvad for en Galning det er, som bær sig saadan ved Nattetide. Ræv beder hende ikke tage saa afsted, men hun lader det ikke mangle paa endnu flere Skjeldsord, og rakker dem saaledes ad, at de havde havt nok af meget mindre. De ransage her som andensteds, men havde dog søgt endnu nøiere, hvis de ei havde været ude for slig en slem Mund. De vende nu om, sige Bonden Farvel, og komme tilbage til Bork, meget ilde tilfreds med sin Færd, de tyktes at have lidt Beskæmmelse, foruden Mandetabet, og havde dog Intet udrettet. Dette bliver strax bekjendt rundt om Herredet, og Folk tage sig just ikke synderlig nær af at de ere komne tilkort mod Gisle.

Bork drager hjem og fortæller Eiolf, hvorledes det er gaaet ham. Gisle var hos Ræv en halv Maaned, da forlod han ham og de skiltes ad i Venskab; Gisle gav ham en Kniv og Belte,

thi mere havde han ikke tilbage af saadant. Siden drog han til sin Kone i Geirthjofsfjorden, og hans Berømmelse er nu voxet paany. Det er og med Sandhed sagt, at dygtigere Mand i alle Stykker og modigere end Gisle, har ikke været, saadanne Storkæmper som han havde at strides med, uagtet han just ikke havde Lykken synderligt med sig.

28. Om Vaaren drog Bork til Thorskafjord-Thing *) for at træffe sine Venner. Gest drog ogsaa derhen vesten fra Randasand paa Bardastrand, ligesaa Thorkell Snursson; de seilede hver paa sit Skib. Da Gest var reisefærdig, kom der til ham to Drenge, daarligt klædte, med Stave i Hænderne. Saameget blev man klog paa, at Gest talte hemmeligt med dem, at de bade om at maatte faae følge med ham paa hans Skib, og at han gav dem Lov dertil. De droge med ham til Thinget, men strax de kom til Land, gik de op og droge den sædvanlige Landvei til Thingstedet. Der var en omvankende Mand ved Navn Hallbjørn; han pleiede at drage rundt om i Herrederne med ikke færre end 10 eller 12 Mænd. Han stod just og tjældede en Bod paa Thinget. Til ham gik Drengene og bade om at faae opholde sig i hans Bod. Han sagde at han aldrig pleiede at nægte dette naar Nogen bad ham derom; „jeg kjender alle Høvdinger og Godordsmænd", siger han. Drengene sagde at de gjerne vilde nyde Tilsyn og Belærelse af ham; især, sige de, „have vi stor Lyst at see de mægtige Mænd, om hvem Sagnene gaae". Hallbjørn tilbød sig at gaae med dem ned til Stranden og sagde at han nok skulde kjende hvert Skib, som kom til Land, og sige dem til. De takkede ham for hans

*) Thorskafjorden, ved hvis Bund Herredsthinget holdtes, er en af de mange Sidegrene paa Nordsiden af den store Breidefjord.

Feielighed, og fulgte ham ned til Søen. Da der nu kom et Skib, spurgte den ældste Dreng: „Hvem eier det Skib der seiler her nærmest os?" „Børk den Digre", siger Hallbjørn; „dernæst seiler Gest den Spake;" „hvem seiler saa derefter, og lægger med sit Skib ind til Fjorde-Hjørnet", sige de. „Det er Thorkell Suursøn", siger han. De see nu hvorledes Thorkell gaaer i Land, og de sætte sig ned etsteds i det hine flytte sine Sager fra Skibet, medens Søen staaer ind med Land. Thorkell havde en gerdsk Hat paa Hovedet og en Graafelds Kappe, Guldspænde paa Axlen og Sverd i Haanden. Hallbjørn og Drengene gaae derhen, hvor han sidder. Saa tager den ældste Dreng til Orde og siger: „hvo er den anseelige Mand som her sidder; jeg har ikke seet nogen vakkrere og af fornemmere Væsen". Han svarer: „du belægger dine Ord godt; mit Navn er Thorkell". Drengen siger: „det maa være et deiligt Stykke, det Sverd, du der har i Haanden; faaer jeg Lov til at see paa det?" Thorkell svarer: „det er da besynderligt, at du kan have saadan Lyst dertil, men du kan jo gjerne faae Lov"; dermed rækker han ham Sverdet. Drengen tog imod det, vendte sig lidt tilside, sprettede Fredbaandet *) af og trak Sverdet. „Jeg gav dig ikke Lov til at trække det", sagde Thorkell. „Dertil spurgte jeg dig ei om Lov", sagde Drengen, løftede Sverdet og hug til Thorkell paa Halsen saaat Hovedet gik af. Strax løb Hallbjørn Omgangsmand op; Drengen kastede Sverdet, greb sin Stav og de løb begge to med Hallbjørn; han og hans Folk bleve

*) De Baand, hvormed Sværdet var fastbundet til Skeden, forat hindre at man i Vrede eller Overlast skulde drage det, naar almindelig Fred skulde overholdes, f. Ex. ved Thing, ved Offringer, i Kirke, o. s. v.

næsten gale af Skræk; de løb allesammen op til den Bod, Bork tjældede. Folk stimlede sammen om Thorkell og undrede sig over. hvem det kunde have været, som havde gjort denne Gjerning, Bork spurgte hvad denne Tummel skulde betyde, og hvad der var for en Støi nede hos Thorkell? Idet nu Hallbjørn, hans Folk og Drengene, 15 tilsammen, løb op ved Boden, svarede den yngste Dreng, der hed Helge (den som øvede Drabet hed Berg): „Ikke veed jeg hvad de have fore, men jeg troer næsten de trætte om hvorvidt Vestein kun har efterladt sig Døttre, eller, om han ogsaa har haft nogen Søn". Hallbjørn løber til sin Bod, men Drengene til Skovs, og blive ei fundne.

29. Man løb nu hen til Hallbjørns Bod og spurgte hvad der var paa Færde. Hallbjørn og hans Folk svarede at to unge Drenge vare komne i deres Flok; men Besked om dem vidste de ikke, dog berettede de om deres Udseende og Tale saaledes som det forholdt sig. Bork syntes nu af Helges Ord at kunne skjønne, at dette maatte have været Vesteins Sønner, og gaaer derpaa til Gest forat raadslaae med ham, hvorledes man skulde bære sig ad. „Blandt alle Mænd", siger Bork, „er jeg nærmest forpligtet til at staae frem som min Maag Thorkells Eftermaalsmand; det tykkes os ikke usandsynligt at Vesteins Sønner have begaaet Drabet, da der, saavidt vi vide, ingen anden gives, som har haft noget Udestaaende med Thorkell. Nu have de kanskee været saa heldige at slippe bort for denne Gang, men raad mig nu, hvorledes jeg skal bære mig ad, og begynde Søgsmaalet." Gest svarer: „Havde jeg begaaet Drabet, da skulde jeg nok hitte paa Raad for mig, og bruge et saadant Undvigelseskneb, at Søgsmaalet, om man anlagde det imod mig, skulde vorde ugyldigt; jeg vilde

nemlig give mig et andet Navn end mit rette"; Gest fraraader høiligen at anlægge noget Søgsmaal. Man anseer det for vist, at Gest har været i Raad med Drengene, fordi han var deres Frænde. Der bliver altsaa intet af Søgsmaalet; Thorkell haugslægges efter gammel Skik; man reiser hjem fra Thinget, og flere Tidender tildrage sig ikke paa dette Thing. Bork er ilde tilmode ved sin Færd; noget han rigtignok er vant til, men af denne Sag har han dog stor Skam.

Drengene vandre indtil de komme i Geirthjofsfjord, og ligge ude i fem Dage og Nætter. De kom til Aude, og bankede paa Døren; da var Gisle der. Aude gik til Døren og hilsede dem, men Gisle laa i sin Seng; nedenunder var et Jordhuus; saasnart han maatte tage sig vare, pleiede hun at hæve Rosten. Drengene fortalte hende Thorkells Drab og hvad der var paa Færde, ligesaa og hvor længe de havde været uden Mad. „Jeg skal sende Eder over Halsen til Mosdal, til Bjartmars Sønner", siger Aude, „og medgive Eder Mad og Jærtegn forat de der kunne give Eder noget Skjul; jeg gjør det saaledes, fordi jeg ikke nænner at bede Gisle om at hjælpe Eder". De gik da til Skovs, saa langt at de ei kunde findes, nød noget Mad, som de saa længe havde undværet, og lagde sig til at sove, fordi de vare søvnige.

30. Imidlertid gaaer Aude ind til Gisle og siger: „nu kommer det meget an paa, om du vil vise mig større Ære end jeg fortjener". Han afbrød hende strax og sagde: „Jeg veed at du vil melde mig min Broder Thorkells Drab". „Du gjetter rigtigt", siger Aude; „Drengene ere nu komne hid og vilde gjerne faae Lov til at søge sin Frelse hos dig; de synes nu ikke at kunne sætte sin Lid til noget andet". „Nei", svarer han; „jeg kan ikke udholde

at see min Broders Banemænd", løber op, og drager Sverdet. Aude fortæller nu at de allerede ere borte; „jeg var saa klog", siger hun, „ikke at vove paa at beholde dem her". „Det var ogsaa bedst", siger Gisle, „at jeg ei traf sammen med dem", han slaaer sig snart til Taals, og der er nu roligt en Stund. Der fortælles at der nu ei er mere end to Vintre tilbage af dem, Drømmekvinden sagde at han skulde leve i, og som det lider hen, er Gisle fremdeles i Geirthjofsfjord, og alle hans Drømme og Uroligheder i Søvne hjemsøge ham paa ny; oftest kommer nu den slemme Drømme-Kvinde. En Nat synes han dog at see den gode Kvinde komme ridende paa en graa Hest; hun indbyder ham til at følge med hende til hendes Hjem; han tager derimod, og kommer med hende til et Huus ligesom en Hall, hvor hun ledte ham ind; der syntes han at der stod Bænke med Hynder, og at alt var vel indrettet; hun bød ham at være der og gjøre sig til gode; „hidhen", siger hun, „skal du komme naar du døer, og nyde Lyksalighed". Da vaagnede han, og kvad en Vise om sin Drøm.

31. Der fortælles, at Helge engang blev sendt hen til Geirthjofsfjord forat speide, da det tyktes de Fleste rimeligt, at Gisle var der. Med Helge fulgte en Mand ved Navn Haavard, han var en Frænde af Gest Oddleifsson, og var kommen ud til Island Sommeren forud. De bleve sendte til Skovene forat hugge Evnetræ, dog var dette kun for et Syns Skyld, thi deres egentlige Ærende var at lede efter Gisle og hans Skjulesteder. En Dag henimod Kvelden saa de Ild i Klevene sondenfor Aaen; det var just i Dags-Heldingen og allerede meget mørkt. Da spørger Haavard Helge: „Hvad Raad skulle vi nu finde paa? det er dig mere magtpaaliggende end mig!" „Jeg seer intet andet Raad", siger Helge,

„end at sætte op en Varde paa denne Høide, hvor vi nu staae; saa kunne vi finde den, naar det er lys Dag, og her fra Varden kan man da see til Klevene; det er jo kun et kort Stykke". Dette gjorde de nu, og da de havde sat Varden op, sagde Haavard at han var søvnig, og lagde sig til at sove, men Helge vaagede og fuldendte det som endnu manglede paa Varden. Da han var færdig dermed, vaagnede Haavard, bad Helge lægge sig til at sove, og sagde at han nu selv skulde vaage. Helge sover en Stund; men imidlertid giver Haavard sig i Færd med Varden, tager den ganske fra hinanden og bærer Stenene bort; da det var gjort, tog han en stor Steen, og kaster den ned mod Berget tæt ved Helges Hoved saa haardt at det ryster i Jorden. Helge farer ganske forfærdet op og spørger hvad der er paa Færde. Haavard svarer: „der en Mand i Skoven, og mange slige Stene have foget her i Nat; det maa vist have været Gisle, som er bleven os var, og du kan nok skjønne, gode Ven, at om en saadan Steen traf os, vilde den knuse os aldeles". Helge løber nu afsted i fuld Fart; Haavard gaaer efter og beder ham ikke løbe saa fort, men Helge agtede ikke derpaa og løb alt hvad hans Fødder orkede. Tilsidst kom de til Skibet, stak Aarerne i Søen og roede afsted af alle Kræfter. De kom hjem til Otraadal og Helge siger nu at han veed, hvor Gisle er at finde. Eiolf bryder strax op selv tolvte, i hans Følge ere ogsaa Haavard og Helge; de drage ind i Geirthjofsfjord, gaae om i alle Skovene, og lede efter Varden og Skjulestedet, men finde ingen af Delene. Eiolf spørger nu Haavard, hvor de havde sat Varden. „Det veed jeg ikke", siger han, „thi baade var det mørkt og jeg meget søvnig; men det tykkes mig ikke urimeligt at Gisle er bleven os var og har baaret Varden bort,

saasnart det blev lyst. Da sagde Eiolf: „Altid ere vi da uheldige i dette Foretagende, og vi faae vel vende om igjen“. De gjøre saa, dog siger Eiolf at han først vil tale med Aude. De gaae hen til Gaarden og ind i Stuen; Eiolf sætter sig til at tale med Aude. „Jeg vil slutte Kjøb med dig, Aude“, siger han, „at du siger mig, hvor Gisle er, imod at jeg giver dig de tre Hundreder i Sølv, som jeg har faaet for hans Liv; du skal og være tilstede, naar vi tage ham af Dage, men jeg skal derhos love dig, at skaffe dig et Giftermaal langt bedre end Gisles; tænk blot paa, hvor uhyggeligt det er for dig at ligge i denne Ode-Fjord for den Ulykkes Skyld som altid forfølger Gisle, og hverken at see Frænder eller gode Venner og Paarørende“. „Hvad jeg mindst troer, vi blive forligte om“, siger hun, „er at du skulde kunne skaffe mig et Giftermaal, som jeg ansaae bedre end dette; men det er sandt som Ordsproget lyder, at Gods er bedst efter den som i Graven skal *); lad mig derfor see om disse Penge ere saa mange og gode, som du siger“. Han ryster Sølvet ud paa hendes Knæ og hun hjælper til; han tæller og regner nu for hende, men hendes Fosterdatter Godrid brister i Graad.

32. Godrid gaaer derpaa ud til Gisle, og fortæller ham hvad der skeer, med disse Ord: „min Fostermoder er gaaen fra Bettet og tænker paa at svige dig“. „Vær du ikke bange“, siger Gisle; „det bliver vist ikke nogen Livs Fortabelse for mig, at Aude forraader mig“. Pigen gaaer hjem igjen uden at nævne om hvor hun havde været. Eiolf havde da talt Sølvet, og Aude

---

*) Ordsproget heder i det ældre Sprog: Fe er bezt eptir Feigan; d. e. Fæ (Gods eller Penge) er bedst efter den Feige (den som skal dø).

tilsted at det i alle Dele var lige saa meget og ligesaa godt som han havde sagt. „Har jeg altsaa nu Ret til at gjøre dermed hvad jeg vil“, siger hun. „Ja“, siger Eiolf glad, „gjør du dermed hvad du finder for godt“. Hun strøg nu Sølvet ned i en stor Pung, stod derpaa op og slog ham Pungen i Næsen saaat Blodet strømmede af ham, sigende: „Dette og al anden Skade skal du have for din Lettroenhed! hvor kunde du troe at jeg vilde svige min Huusbonde eller forraade ham til dig, du onde Mand? Hav nu dette, og dermed baade Spot og Spee; husk nu, din Usling, hele dit Skjændselsliv igjennem, at en Kvinde har banket dig, og du alligevel ikke har opnaaet hvad du vilde“! Eiolf raabte: „griber og dræber hende! at hun er en Kvinde, gjør intet til Sagen“. Haavard sagde: „Vor Færd er daarlig nok, om vi end ikke begaae dette Nidingsværk; staaer op, Godtfolk, og lad ham ikke faae sin Villje frem“! „Sandt er det gamle Ordsprog“, siger Eiolf, „at slemt Følge er værst naar man har det hjemmefra“. Men da Haavard var en vennesæl Mand, vare ogsaa de Fleste rede til at staae ham bi og hindre Eiolf fra at gjøre en Ulykke; han maatte derfor finde sig deri, og drog hjem med saa forrettet Sag. Forend Haavard gik ud, sagde Aude til ham: „det er ikke mere end billigt at gjengjælde hvad Gisle skylder dig; her er en Guld-Fingerring, som jeg beder dig modtage“. „Jeg har aldrig tænkt paa at fordre nogen Løn“, siger Haavard. „Jo jeg vil nu at du skal have den“, siger Aude, og gav ham Ringen for hans Bistand. Haavard fik sig en Hest og reed syd paa Stranden til Gest Oddleifsson, men Eiolf drog hjem til Otraadal, og var ilde tilfreds med sin Færd, der ogsaa tyktes Alle at være saa uhæderlig som muligt.

33. Saaledes lider det nu hen paa Sommeren; Gisle

er i sine Jordhuse og er meget var om sig; han agter sig nu ikke bort, thi han synes at alle Skjulesteder ere lukte for ham *); desuden ere og alle hans Drømme-Vintre forløbne. Det hænder sig en Nat om Sommeren at Gisle lader meget ilde i Søvne. Aude spørger hvad han havde drømt. Han svarer: „Nu kom den slemme Drømme-Kvinde og sagde: „Nu skal jeg forandre alt det, som den gode Drømmekvinde sagde til dig, og jeg skal mage det saa at det ei skal blive dig til Gavn; herom kvad hun en Vise, hvori det hed at Guderne vare fortørnede paa ham, og at Odin havde udsendt hende". „Fremdeles drømte jeg", siger han, „at den samme Kvinde kom til mig og bandt paa mit Hoved en Hue med Bændler, men dyppede først mit Hoved i Blod, og øste Blod ud over mig, saa at jeg blev ganske blodig". Gisle kvad ogsaa en Vise, hvori han sagde at han syntes at see sig ganske blodbestænket. Hans Drømme blev nu saa slemme, at han ikke torde være alene. Engang lod han ilde i Søvne, og sagde at han havde drømt at der kom Folk til ham. „I den Flok var Eiolf", sagde han, „og mange andre"; da vi stødte sammen, forekom det mig at der blev Slagsmaal mellem os; Een af dem gik i Forveien og tudede meget; ham syntes mig jeg hug sønder paa Midten, og forekom det mig som om der var et Ulvehoved paa ham; derpaa søgte de andre ind paa mig, men jeg syntes at have et Skjold i min Haand og værge mig længe. Gisle er hjemme denne Sommer, og det er forresten roligt.

34. Men da sidste Sommernat kom, fortælles der at Gisle ei kunde sove, og heller ikke de to andre (nemlig Aude og God-

*) Egentlig: at der er søget i ethvert Skjulested, hvilket ogsaa kan betyde „at Folk har stukket sin Næse i ethvert af hans Skjulesteder".

rid). Veiret var saaledes beskaffent, at det var stille og faldt Riim. Gisle sagde at han vilde fra Huset og til sit Skjulested for under Klevene, forat prøve om han der bedre kunde sove. De gaae derfor alle tre derhen, med Kjortler paa; men i det de gik, slæbede Kjortlerne efter, saaat der var en Vei at see i det rimbelagte Græs; derhos havde Gisle et Kjevle i Haanden, hvorpaa han ristede Runer, men imidlertid faldt Spaanerne ned. Da de kom til Skjulestedet, lagde han sig ned forat prøve om han kunde faae Søvn. Da Søvnen kom over ham, drømte han at det Slags Fugle kom i Huset, som kaldes Læminger, og ere noget større end Ryper; de bare sig slemt, og havde sølet sig i Blod. Aude spurgte om hans Drøm, og Gisle kvad en Vise derom. I det samme hørte de Mennesker tale, og var Eiolf der selv femtende; han og hans Mænd vare først komne til Huset, men havde seet Sporet i Duggen, og fulgte dette. Da hine mærkede at der vare komne Folk, gik de op paa Klipperne der hvor der var bedst at værge sig; de havde hver en stor Stok i Haanden. Eiolf gik med sine Mænd til Foden af Klippen, og sagde til Gisle: „Du gjør nu bedst i, ikke længere at stikke dig bort eller lade dig jage som modløse Folk pleie, thi du skal jo just være en saare modig Mand; der har været lang Tid nok imellem vore Møder, og dette vilde jeg gjerne skulde blive det sidste“. Gisle svarer: „søg du kun frem som en Karl, jeg skal ikke længere trække mig tilbage; det er din Skyldighed først at binde an med mig, thi du har mere Sag med mig end de andre, som følge dig“. Jeg behøver ikke“, siger Eiolf, „at spørge dig om Lov til at ordne mine Folk som jeg lyster“. „Det kunde man vænte“, siger Gisle, „at din rædde Hund ikke tørde give dig i Kast med mig“. Eiolf sagde til Speider-Helge: „det vilde

være til stor Berømmelse for dig, Helge, om du først gik opad Klippen mod Gisle; du vilde indlægge dig en Hæder, som ei snart vilde glemmes". „Ofte har jeg mærket", siger Helge, „at du helst vil have En foran dig, hvor der er nogen Fare paa Færde, men fordi du egger mig saa overmaade meget, skal jeg angribe ham, men følg du mig mandigen, og gak med, om du ikke er en ræd Stakkel". Helge gaaer nu paa der hvor det synes ham beleiligst; han har en stor Øxe i Haanden. Gisle var saaledes udrustet: han havde en Øxe i Haanden, et Sverd ved Siden, og et Skjold paa Armen; han var iført en graa Kappe, og havde gjordet den om sig med et Reeb. Helge tager Tilsprang og løber opad Klipperne mod Gisle, men denne vender sig mod Helge, løfter Sverdet og hugger til ham paa Lænderne saaat han gaaer af paa Midten; begge Parter faldt hver sin Vei ned ad Klipperne. Eiolf arbeider sig op et andet Sted, men strax kom Aude imod ham og slog ham over Armen med sin Stok saaledes at den blev magtesløs, og han tumlede ned igjen. Da sagde Gisle: „allerede for lang Tid siden vidste jeg at jeg var godt gift, men saa godt havde jeg dog ei tænkt; alligevel ydede du mig ikke saa stor Hjælp som du vilde eller tænkte, skjønt Hensigten var god, ellers var det gaaet dem begge to lige eens". To Mænd gaae nu hen at holde Aude og Godrid, og tykkes endda at have Arbeide nok dermed. De tolv andre søgte ind paa Gisle, og kom omsider op paa Klipperne, men han værgede sig baade med Vaaben og Stene, saaat han indlagde sig stor Berømmelse. En af Eiolfs Følge løb hen til ham og sagde: „overlad kun til mig de gode Vaaben, du bærer, din Kone Aude og altsammen". Gisle svarer: „saa tag ogsaa imod dem uden Frygt, ellers er du ikke god nok til mine Vaaben eller min

Kone". Manden stikker efter Gisle med et Spyd, men denne hugger Skaftet tvertover, hvorved Oxen kom imod Klippen saaat Spidsen brodes af; da kastede han Oxen, greb Sverdet og fældte ham dermed. De Andre søgte raskt ind paa ham, men han værgede sig mandigen. Deres Kamp blev nu haard, og han dræbte atter to Mænd, saaat nu i Alt fire vare faldne. Eiolf bad dem at gaae paa som Karle; „det faaer ikke hjælpe, om vi døie ondt, naar blot Lønnen for Arbeidet bliver god". Men som man mindst vænter det, løber Gisle op paa en Hammer (fritstaaende lille Top) blandt Klipperne, som kaldes Einhammeren; der vender han sig mod Fjenden og værger sig. Dette kom dem heel uforvarende paa, og de synes nu at være værre farne end før; thi fire ere døde, de Øvrige trætte og saarede. Der bliver nu en Standsning i Angrebet. Eiolf egger atter sine Mænd paa det Ivrigste, og lover dem store Herligheder, hvis de kunne faae Bugt med Gisle; han havde og udvalgte Folk baade med Hensyn til Mod og Stridbarhed. En Mand ved Navn Svein søgte nu først ind paa Gisle, men denne hug til ham, saaat han kløvedes ned til Skuldrene, og slængte ham ned af Hammeren. De tykkes nu ikke at vide, naar dette Mandfald skal faae Ende, og Gisle sagde til Eiolf: „Det skulde jeg ønske, at de tre Hundreder i Sølv, som du har taget for mit Liv, vilde vorde dig mest dyrekjøbte af Alting, og at du gjerne vilde have givet de samme tre Hundreder, og andre tre Hundreder derforuden til, at vi aldrig havde truffet sammen; du høster kun Skjændsel for dit Mand-Tab". De søge nu at hitte paa Raad, da de ikke engang om det skulde koste dem Livet ville vende om. De satte ind paa ham fra begge Kanter, og med Eiolf fulgte hans to Frænder, Thorer og Thord, de største Mænd i Flokken og

dygtige Karle. Angrebet var baade haardt og hidsigt. Det lykkedes dem vel at faa ham saaret med nogle Spydstik, men han værgede sig med stor Uforfærdethed og Mandighed, og han giver dem saa fuldop af Steenkast og store Hug, at Ingen af dem, som angribe ham, var fri for Saar, thi Gisle var ikke usikker i sine Hug. Eiolf og hans Frænder angrebe endnu ivrigere, fordi de saa at hans Ære og alle deres Anseelse stod paa Spil; heller ville de miste Livet end drage bort med uforretet Sag. De stikke derfor saa haardt til ham med Spydene, at hans Indvolde falde ud, men han svøber Indvoldene og Skjorten til sig, og binder til nedenfor med Rebet. Han bad dem derpaa at bie, og see den Ende paa Sagen som de havde ønsket sig. Han kvad derpaa sin sidste Vise, og talte deri om han nu snart skulde gjeste den Hall, hvortil hiin Kvinde i Drømme havde indbudet ham, og aldrig saasnart havde han kvædet Visen, førend han løb ned af Hammeren, satte Sverdet i Hovedet paa Thord, Eiolfs Frænde, kløvede ham lige ned til Beltestedet, og faldt derpaa selv død om, men alle Eiolfs Følgesvende vare haardt saarede. Gisle led sit Liv med saamange og store Saar, at det tyktes vidunderligt, og saa have de sagt, at han aldrig veeg tilbage, og at de ikke saae at hans sidste Hug var mindre end hans første. Denne Ende blev der saaledes paa Gisles Liv, og det sagde Alle, at han havde været en af de største Helte, man kjendte til, uagtet han ikke i alle Stykker havde Lykken med sig. De drage ham nu ned, tage Sverdet fra ham og dække hans Liig til der paa Stedet med Stene; siden gaae de ned til Søen, og der døde den sjette Mand af deres Følge, nede ved Stranden. Eiolf tilbød Aude at drage med dem, men hun vilde ikke. Derpaa reiste Eiolf og hans Mænd hjem til Otraadal, og samme Nat

døde den syvende Mand, men den 8de laa 12 Maaneder af sine Saar, og døde omsider deraf. De øvrige kom sig igjen, men fik Vanære af deres Tog. Der siges at enkelt Mand ikke har værget sig hæderligere end Gisle, saavidt Folk med Sandhed vide.

35. Eiolf drog derpaa hjemmefra og forefter selv tolvte til Bork den Digre, og fortalte ham denne Tidende samt hvorledes Alt var tilgaaet. Bork blev glad derover og bad sin Kone Thordiis tage vel imod Eiolf; „husk nu", sagde han, „paa den store Kjerlighed, du havde til min Broder Thorgrim". „Jeg maa græde over min Broder Gisle", sagde Thordiis, „og er det ikke godt nok, naar de faae Grød?" Om Kvelden, da hun bar Maden frem, lod hun Skee-Trouget falde, og da hun bøiede sig for at tage Skeerne op, saae hun at Eiolf havde lagt det Sverd, Gisle havde eiet, mellem Stokken og sine Fødder: hun gjenkjendte det strax. Idet hun seer efter Skeerne, triver hun Haandtaget paa Sverdet, stikker efter Eiolf, og vil ramme ham midt paa Livet, men lægger ikke mærke til at Hjaltet vendte op, saaat dette tog imod Bordkanten, og Stikket kom derfor lavere ned paa Laaret, men det blev dog et stort Saar. Bork tager Thordiis og river Sverdet fra hende, men de øvrige fare op, og skyde Bordet og Maden til Side. Bork bød Eiolf Selvdom for dette og han tilkjendte sig fuld Mandebod, men lagde til at han havde fordret end mere, hvis Bork ogsaa havde været med i Spillet. Thordiis nævner sig Vidner, og erklærer sig skilt fra Bork, hun sagde at hun ikke oftere skulde dele hans Seng, og det holdt hun. Hun tog sin Bolig paa Thordísarstad ude paa Øyre, men Bork blev tilbage paa Helgafell*)

*) Helgafell var egentlig Navnet paa et lidet, som særdeles helligt an-

indtil Snorre Gode fik drevet ham derfra; han flyttede da til Gleraaskog. Eiolf drog hjem, og var meget ilde tilfreds med sin Færd *).

36. Vesteins Sønner droge nu til sin Frænde Gest paa Bardestrand, og bade ham om at hjælpe dem med sine Raad til at komme fra Landet, og tillige deres Moder Gunhild, Aude, Gisles Enke, Godrid Ingjaldsdatter og hendes Broder Geirmund. Gest gjorde saa; han gav selv Penge af sit Eget forat skaffe dem fra Landet; de havde en kort Overreise og kom til Norge. Berg Vesteinsson gik paa Gaderne i Byen **), og to Mænd med ham, for at leie dem Herberge. De mode trende Mænd, af hvilke den ene var i Skarlagensklæder, en ung Mand og høi af Væxt; han spurgte Berg om hans Navn. Denne sagde Sandhed om sit Navn og sin Slægt, thi han troede at hver han kom, vilde han have godt at vænte for sin Faders Skyld, og intet at frygte. Men Manden i Skarlagens-Klæderne drog Sverdet, og hug Berg Banehug, thi dette var Are Suursson, Gisle's og Thorkell's Bro-

seet Fjæld nær Gaarden paa Thorsnes, men denne benævntes ogsaa stundom saaledes længere hen i Tiden.

*) Denne Begivenhed fortælles omtrent paa samme Maade i Eyrbyggja-Saga, men det tilføies, at Børk slog til Thordiis, og at den unge, fjortenaarige Snorre, hendes Søn med Thorgrim, stødte Børk omkuld, og sagde at hans Moder havde Sorg nok, om hun endda ikke dertil skulde faae Slag. Fra den Tid af vorede Uvenskabet mellem Børk og Snorre, og denne fik snart efter drevet ham fra Fædrenegaarden Helgafell. Efter Eyrbyggja-Saga var det først ved denne Flytning, at Thordiis skilte sig fra Børk.

**) Formodentlig Tunsberg eller Konghelle.

der. Bergs Folgesvende kom til Skibet og meldte denne Tidende; Styremanden skaffede da de Øvrige bort, og Helge tog sig Fart over til Grønland, hvor han kom, voxede op, og ansaaes for en meget dygtig Mand; der bleve sendte Folk for at tage ham af Dage, men det lykkedes ikke; siden omkom han paa en Jagtreise, hvilket blev anseet for en stor Skade. Aude og Gunhild droge til Heidaby *) i Danmark, hvor de antoge den rette Tro, gik sørpaa (nemlig til Rom) og kom ei tilbage. Geirmund blev tilbage i Norge, giftede sig, og fik god Fremgang. Hans Syster Godrid blev gift, ansaaes for en brav Kone og mange Mænd nedstamme fra hende. Are Suursson drog til Island og landede i Hvitaa; han solgte Skibet og kjøbte sig Land paa Hamar, hvor han boede nogle Aar; længe har han og boet paa Myre, og anseelige Mænd nedstamme fra ham. Saaledes slutte vi Fortællingen om Gisle Suursson og Syrdølerne.

---

*) Slesvig.

Rettelser.

Side 23 Linje 15 f. o. „det var" læs „der var".
— 32 — 4 f. n. „at vilde" l. „at han vilde".

ved mindre Stiil. Af Versene, der for en stor Deel af ukyndige Afskrivere ere forvanskede, og desuden, om de end nok saa fortrinligt gjengaves, omoftest vilde være uforstaaelige og usmagelige for Nutidens Læsere, meddeler jeg fordetmeste kun et Udtog eller en kort Oversættelse i ubunden Stiil.

Oversættelserne ville udkomme i tvangfrie Hefter, hvert indeholdende idetmindste een heel Saga. Størrelsen af hvert Hefte vil naturligviis rette sig efter Sagaens Størrelse, og kan derfor ikke her forud bestemmes, dog vil det Sædvanlige blive mellem 4 og 10 Ark, hvilket Antal kun faa Gange vil overskrides, f. Ex. naar enkelte ikke islandske Sagaer, som den hidtil utrykte, høist interessante norske Kongesaga, kaldet Fagurskinna, og den ikke mindre underholdende Orknøyingasaga leveres.

Jeg anbefaler derfor Sagaerne paa det Bedste til mine Landsmænds venlige Modtagelse. Hvis denne bliver dem til Deel, skal Arbeidet skride rask fremad.

Christiania i October 1844.

P. A. Munch.

Til Subskription paa ovenomhandlende Samling af Saga-Oversættelser, af hvilken hvert Bind kommer til at udgjøre henved 20 à 25 Ark, indbydes herved, hvorhos bemærkes, at Prisen for Subskribenter bliver 5 ß, for andre Kjøbere 6 ß pr. Ark.

Johan Dahl.

